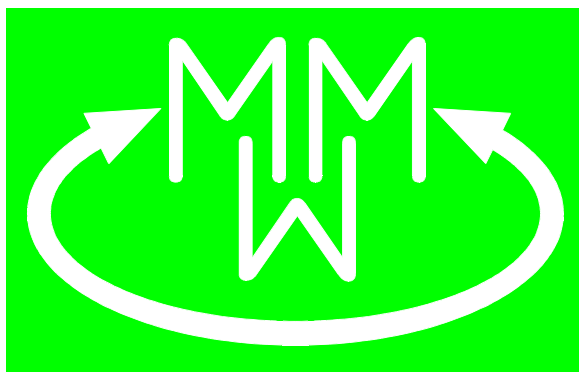

**PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
GMINY GODÓW**

maj 2004 rok

Wykonawca: Małopolska Wytwórnia Maszyn Brzesko - Serwis Sp. z o.o.
32-800 Brzesko ul. Szczepanowska 21

Autor: mgr Bogusław Bzdak

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp

- 1.1. podstawa opracowania 1
- 1.2. koncepcja i cel opracowania programu 1
- 1.3. opis przyjętej metodyki 2

2. Ogólna charakterystyka gminy

- 2.1. położenie 4
- 2.2. obszar geograficzny 4
- 2.3. ludność, gospodarstwa domowe 4
- 2.4. działalność gospodarcza 5
- 2.5. związki komunalne 9

3. Ocena stopnia degradacji środowiska oraz określenie ich źródeł

- 3.1. powietrze atmosferyczne 10
- 3.2. hałas 15
- 3.3. elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące 16
- 3.4. zasoby wodne 16
 - 3.4.1. wody powierzchniowe płynące
 - 3.4.2. sztuczne zbiorniki
 - 3.4.3. wody podziemne
- 3.5. gospodarka wodno-ściekowa 19
- 3.6. osady ściekowe 22
- 3.7. gospodarka odpadami komunalnymi 23
- 3.8. odpady medyczne i weterynaryjne 27
- 3.9. odpady zawierające azbest 28
- 3.10. wraki samochodowe 29
- 3.11. gleby 30
- 3.12. środowisko przyrodnicze 30
- 3.13. zasoby surowców mineralnych 32
- 3.14. nadzwyczajne zagrożenia środowiska (NZŚ) 32
- 3.15. wyniki ankiety 33
- 3.16. uwagi końcowe dotyczące stanu środowiska naturalnego Gminy Godów 34

4. Przewidywane zmiany

- 4.1. zmiany demograficzne 37
- 4.2. rozwój wybranych czynników gospodarczych 38

5. Zadania Gminy Godów w zakresie ochrony środowiska na lata 2004 – 2015

- 5.1. ochrona powietrza atmosferycznego 39

5.2.	ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym	39
5.3.	ochrona zasobów wodnych	40
5.4.	ochrona gleb	41
5.5.	ochrona zasobów przyrodniczych	42
5.6.	gospodarka odpadami	43
6.	Krótkoterminowy plan działania na lata 2004 – 2007	
6.1.	założenia planu	44
6.2.	działania organizacyjno – edukacyjne	47
6.3.	przedsięwzięcia inwestycyjne	48
6.4.	źródła finansowania	49
6.5.	monitoring	51
7.	Długoterminowy plan działania na lata 2004 – 2015	
7.1.	działania organizacyjno-edukacyjne	51
7.2.	przedsięwzięcia inwestycyjne	51
7.3.	projekcja kosztów	52
8.	Analiza oddziaływania na środowisko	53
9.	Załączniki	
9.1.	Plansza Ochrony Środowiska Gminy Godów	
9.2.	spis tabel	

1. Wstęp

1.1. podstawa opracowania

Nadrzędnym celem polityki ekologicznej państwa jest „zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego społeczeństwa polskiego w XXI wieku oraz stworzenie podstaw dla opracowania i realizacji strategii zrównoważonego rozwoju kraju”.

Stąd też wprowadzony został, ustawowy obowiązek sporządzania

programów ochrony środowiska

odpowiednio dla województw, powiatów i gmin (art. 17 ustawy -Prawo ochrony środowiska z dnia 27.04.2001 r. opublikowanej w Dz.U. Nr 62, poz. 627).

Zakres tych programów musi być spójny z polityką ekologiczną państwa (art.14 cytowanej wyżej ustawy). Powinny więc określać:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

1.2. koncepcja i cel opracowania programu

Program jest dokumentem, który pozwala uporządkować działania władz gminnych w zakresie ochrony środowiska.

Cele strategiczne programu wynikają z polityki zrównoważonego rozwoju państwa, sukcesywnie dostosowywanej do prawa Unii Europejskiej, zawarte w następujących dokumentach:

- **Prawo ochrony środowiska** – ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Jest ona podstawowym aktem prawnym w dziedzinie ochrony środowiska i pełni funkcję ustawy ramowej dla całego prawodawstwa z tego zakresu,
- **II Polityki Ekologicznej Państwa** – z 2001 roku. Dokument ten ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji zadań ochrony środowiska na obszarze całej Polski. Określa też, na podstawie aktualnego stanu środowiska cele, priorytety i działania proekologiczne wraz ze środkami niezbędnymi do ich osiągnięcia. Polityka ekologiczna powinna być elementem równoważenia rozwoju kraju i harmonizowania celów gospodarczo społecznych z celami ochrony środowiska.
- **Program wykonawczy do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002 – 2010**. Jest dokumentem o charakterze operacyjnym, stanowiącym instrument wdrożenia „II Polityki Ekologicznej Państwa”. Zawiera harmonogram zadań wynikających z tej polityki oraz wskazówki i wytyczne do uwzględniania

zagadnień ochrony środowiska w programach sektorowych. Precyzuje sposoby osiągania celów zawartych w „II Polityce Ekologicznej Państwa” w formie pakietów działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych na lata 2002 – 2010. Dla każdego pakietu zadań określa jego nazwę, ustanawia jednostkę odpowiedzialną i jednostki współpracujące. Podaje również termin realizacji oraz niezbędne nakłady finansowe.

- **Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2003 – 2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007 –2010.** Dokument ten został sporządzony na podstawie zapisów ustawy –Prawo ochrony środowiska. Zawiera aktualizację i uszczegółowienie długookresowej „II Polityki Ekologicznej Państwa”, zwłaszcza w nawiązaniu do priorytetowych kierunków działań określonych w VI Programie działań Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska na lata 2001-2010.
- **Narodowy Plan Rozwoju 2004-2006.** Plan ten jest dokumentem określającym strategię społeczno-gospodarczą Polski w pierwszych latach członkostwa w Unii Europejskiej. Jego zadaniem jest osiągnięcie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej Polski z Unią Europejską. Wskazuje wielkość planowanego zaangażowania środków Funduszy Strukturalnych, Funduszu Spójności i środków krajowych oraz określa sposób koordynacji i wdrażania pomocy strukturalnej w okresie realizacji Planu.
- **Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej (NSEE)**, jest dokumentem identyfikującym i hierarchizującym główne cele edukacji środowiskowej. Wskazuje także możliwości ich realizacji. Cele zawarte w NSEE zostaną przełożone na konkretne zadania w „Narodowym Programie Edukacji Ekologicznej” oraz w programach lokalnych, służących realizacji zadań edukacyjnych promujących ideę ekorozwoju.

1.3. opis przyjętej metodyki

Punktem wyjścia przy opracowaniu Programu Ochrony Środowiska było zebranie informacji na temat czynników mających istotny wpływ na środowisko przyrodnicze Gminy Godów. Do tego celu wykorzystano materiały udostępnione przez:

1. Urząd Gminy Godów

(położenie geograficzne, sąsiedztwo przemysłowych emitorów zanieczyszczeń, liczba mieszkańców poszczególnych sołectw, rozmieszczenie gospodarstw domowych, rodzaj zabudowy, źródła energii cieplnej, liczba podmiotów działających na terenie gminy, związki komunalne, prowadzone i planowane przedsięwzięcia z zakresu ochrony środowiska, podłoże geologiczne, rodzaj i sposób wykorzystania gleb, areal upraw, hodowla, obszary leśne, pomniki przyrody, szlaki komunikacyjne, dzikie wysypiska na terenie gminy, obecny system zbiórki i unieszkodliwiania odpadów komunalnych),

2. Starostwo Powiatowe w Wodzisławiu Śląskim

(zezwolenia na korzystanie ze środowiska przez podmioty działające na terenie Gminy, wydane w formie decyzji przez Starostę Wodzisławskiego; inwentaryzacja pomników przyrody na terenie Gminy Godów),

3. Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wodzisławiu Śląskim

(dane określające wielkość opadów pyłu uzyskane dzięki prowadzonym pomiarom)

4. Wojewódzką Inspekcją Ochrony Środowiska w Katowicach

(dane określające rodzaj i stężenie zanieczyszczeń powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz zanieczyszczenia gleb)

Na podstawie zebranych informacji sporządzono listę kluczowych problemów, które powinny zostać rozwiązane oraz dokonano hierarchizacji celów. Proces ten przeprowadzono przy uwzględnieniu założeń planistycznych wyższego szczebla tj.:

1. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000- 2015,
2. Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Wodzisławskiego,

Uwzględniono również programy zatwierdzone przez Radę Gminy na lata 2004 – 2006.

Ponieważ poruszane zagadnienia wymagają zaangażowania się lokalnej społeczności przy ich rozwiązywaniu, przeprowadzone zostały badania ankietowe mające na celu ustalenie:

- a) jakości świadczonych usług komunalnych,
- b) stopnia świadomości ekologicznej mieszkańców o istniejących zagrożeniach,
- c) stosunku mieszkańców do proponowanych przedsięwzięć,
- d) stopnia deklarowanego „wysiłku” mieszkańców w rozwiązywaniu problemów swoich i Gminy.

Kolejnym etapem było przygotowanie modelowych wzorców działań, możliwych do wdrożenia biorąc pod uwagę uwarunkowania Gminy Godów, zmierzających do:

- a) objęcia całej Gminy Godów selektywną zbiórką odpadów komunalnych,
- b) szybkiego zakończenia budowy kanalizacji,
- c) podjęcia rekultywacji powstałych w przeszłości form antropogenicznych,
- d) permanentnej edukacji ekologicznej mieszkańców Gminy.

Określono również niezbędne nakłady finansowe konieczne do poniesienia przy realizacji zamierzonych działań oraz przewidziano źródła ich finansowania.

2. Ogólna charakterystyka gminy

Niniejszy rozdział zawiera jedynie wybrane elementy charakteryzujące Gminę dla potrzeb ustalenia wpływu działalności człowieka na środowisko naturalne.

2.1. położenie

Gmina Godów położona jest w środkowo-zachodniej części województwa śląskiego. Administracyjnie wchodzi w skład powiatu wodzisławskiego.

Gmina, od północy i północnego zachodu, graniczy z Gminami Mszana i Gorzyce, od wschodu z miastem Jastrzębie, a od południa z Republiką Czeską. Gminę Godów tworzy siedem sołectw. Są to w porządku alfabetycznym: Godów, Gołkowice, Łaziska, Krostoszowice, Podbucze, Skrbeńsko i Skrzyszów. Odległość dzieląca Godów od stolicy Górnego Śląska – Katowic wynosi 65 km. Gmina Godów zajmuje obszar o powierzchni 37,97 km².

2.2. obszar geograficzny

Gmina Godów leży na styku Równiny Opolskiej i Wyżyny Śląskiej. Część północna i środkowa Gminy to tereny wyniesione, pofałdowane, tworzące krajobraz pagórkowaty. W sołectwie Krostoszowice i Skrzyszów występują wyniesienia do 279 m n.p.m.

Część południowa to tereny obniżone, tworzące krajobraz równinny. Dolina Olzy położona jest na wysokości ca.190 - 199 m n.p.m. Różnica poziomów powierzchni terenu między północną a południową częścią Gminy Godów wynosi ca 80 m.

2.3. ludność, gospodarstwa domowe

Gminę Godów zamieszkiwało na koniec 2003 roku 12.361 osób. Poziom ten utrzymuje się od 1999 roku. Strukturę zaludnienia wg sołectw przedstawia poniższa tabela.

tabela 2-1

Lp.	sołectwo	liczba mieszkańców	struktura (%)
1.	Godów	1 867	15,10
2.	Gołkowice	3 407	27,56
3.	Krostoszowice	985	7,97
4.	Łaziska	1 674	13,54
5.	Podbucze	203	1,64
6.	Skrbeńsko	852	6,89
7.	Skrzyszów	3 373	27,29
	razem	12 361	100,00

Źródło – informacja z Urzędu Gminy Godów

Prawie 60 % mieszkańców gminy mieszka w dwóch sołectwach: Gołkowicach i Skrzyszowie, sąsiadujących z Jastrzębiem-Zdrój.

Gmina Godów, jak na gminę wiejską, charakteryzuje się dużą gęstością zaludnienia. Na km² przypada średnio 325 osób. Stan ten można tłumaczyć bliskim sąsiedztwem Rybnickiego Okręgu Węglowego, w którego skład wchodzi kopalnie zlokalizowane w pobliskim Jastrzębiu Zdroju oraz Wodzisławiu Śląskim.

Jedynym typem zabudowy są domy jednorodzinne, jedno lub dwukondygnacyjne. Gospodarstwo domowe tworzą przeciętnie 4 osoby. Poniższa tabela przedstawia liczbę budynków mieszkalnych w poszczególnych sołectwach.

tabela 2-2

Lp.	sołectwo	liczba mieszkańców	budynki mieszkalne
1.	Godów	1 867	427
2.	Gołkowice	3 407	895
3.	Krostoszowice	985	270
4.	Łaziska	1 674	425
5.	Podbucze	203	52
6.	Skrbeńsko	852	201
7.	Skrzyszów	3 373	840
	razem	12 361	3 110

Źródło – informacja uzyskana w Urzędzie Gminy

Podstawowym źródłem energii cieplnej są piece i kotły węglowe CO.

2.4. działalność gospodarcza

Ponad 68 % powierzchni Gminy Godów (2.358 ha) tworzy tzw. rolnicza przestrzeń produkcyjna. W gminie zaewidencjonowane są 834 gospodarstwa rolne. Przeciętna powierzchnia gospodarstwa wynosi 2,5 ha. Najwięcej gospodarstw rolnych znajduje się w sołectwach Skrzyszów i Gołkowice. Stanowią one połowę gospodarstw rolnych w Gminie.

tabela 2-3

Lp.	sołectwo	liczba gospodarstw rolnych	udział (%)
1.	Godów	75	8,99
2.	Gołkowice	223	26,74
3.	Krostoszowice	69	8,27
4.	Łaziska	109	13,07
5.	Podbucze	31	3,72
6.	Skrbeńsko	54	6,48
7.	Skrzyszów	273	32,73
	razem	834	100,00

Źródło – informacje uzyskane w UG Godów

Oprócz gospodarstw rolnych w gminie zaewidencjonowanych jest 2.510 działek rolniczych o powierzchni poniżej 1,0 ha.

Sposób wykorzystania gruntów rolnych przedstawia poniższa tabela.

tabela 2-4

Lp.	sposób zagospodarowania gruntów	powierzchnia stanowiąca własność prywatną (ha)	powierzchnia stanowiąca własność publiczną (ha)	powierzchnia ogółem (3+4)	struktura (%)
1	2	3	4	5	6
1.	grunty orne	1 674	333	2 007	52,86
2.	sady	53	0	53	1,40
3.	łąki	196	56	252	6,64
4.	pastwiska	238	60	298	7,85
5.	lasy i grunty leśne	95	195	290	7,64
6.	grunty pod zabudowami, drogami, ciekami oraz nieużytki	430	467	897	23,62
	razem powierzchnia	2 686	1 111	3 797	100,00

Źródło – zestawienie na podstawie sprawozdania R-02 sporządzonego wg stanu na 31.05.2003 r.

Prawie 53 % powierzchni Gminy Godów stanowią grunty orne. Lasy i tereny zalesione zajmują zaledwie 7,64 % terenu Gminy. Pod względem zalesienia Gmina Godów zajmuje przedostatnie miejsce w powiecie wodzisławskim. Na tle pozostałych gmin województwa śląskiego, którym udział lasów i gruntów leśnych wynosi 31 % ogółu powierzchni, Gmina Godów wypada bardzo niekorzystnie.

Podstawowe uprawy stosowane w gospodarstwach indywidualnych przedstawia poniższa tabela.

tabela 2-5

Lp.	rodzaj upraw	areal dla własności prywatnej (ha)	struktura (%)
1	2	3	4
I.	zboża	864,08	84,36
1.	<i>pszenica</i>	207,67	20,27
2.	<i>żyto</i>	69,10	6,75
3.	<i>jęczmień</i>	68,91	6,73
4.	<i>owies</i>	59,57	5,82
5.	<i>pszenżyto</i>	222,60	21,73
6.	<i>mieszanki zbożowe</i>	172,62	16,85
7.	<i>pozostałe</i>	63,61	6,21
II.	strączkowe jadalne	0,16	0,02
III.	ziemniaki	129,92	12,68
IV.	przemysłowe	1,73	0,17
V.	pastewne	3,41	0,33
VI.	pozostałe	25,01	2,44
	razem areal	1 024,31	100,00

Źródło – podstawowe informacje ze spisów powszechnych – Gmina wiejska GODÓW (GUS 2002)

Porównując powierzchnie gruntów ornych, będących własnością osób fizycznych w powyższych dwóch tabelach nietrudno dostrzec, że występuje rozbieżność danych, wynosząca 650 ha. Wynika ona z faktu, że informacja zawarta w tabeli (2-5) pochodzi ze spisu powszechnego przeprowadzonego w 2002 roku. Ankietowani podawali wówczas faktyczny areał ziemi poddawanej uprawom. Dane z tabeli (2-4) pochodzą natomiast z ewidencji gruntów prowadzonej przez UG Godów. Można więc postawić tezę, że około 650 ha gruntów ornych w Gminie leży odłogiem.

Liczba hodowanych zwierząt w gospodarstwach rolnych wskazuje na brak gospodarstw specjalizujących się w hodowli określonego gatunku.

tabela 2-6

Lp.	zwierzęta gospodarskie w gospodarstwach rolnych Gminy Godów	liczba (szt.)
1.	bydło	180
2.	trzoda chlewna	1 097
3.	owce	181
4.	kozy	174
5.	konie	37
6.	króliki (samice)	1 129
7.	pozostałe zwierzęta futerkowe	37
8.	drób	21 395
	w tym: kurzy	17 192

Źródło - podstawowe informacje ze spisów powszechnych – Gmina wiejska GODÓW (GUS 2002)

Wg stanu na 31.01.2004 roku, w Gminie Godów zarejestrowane były 593 podmioty gospodarcze. Prowadzą one działalność głównie na terenie gminy. Dominującą formą jest handel (198 podmiotów).

tabela 2-7

Lp.	sołectwo	łączna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Godów	podstawowe rodzaje działalności				
			budownictwo	transport	handel	gastronomia	inne
1.	Godów	110	7	10	36	4	53
2.	Gołkowice	129	8	20	48	3	50
3.	Krostoszowice	57	7	11	20	2	17
4.	Łaziska	59	8	8	20	2	21
5.	Podbucze	10	0	2	5	0	3
6.	Skrbeńsko	36	5	2	8	2	19
7.	Skrzyszów	192	9	24	61	9	89
	razem	593	44	77	198	22	252

Źródło – dane uzyskane w UG Godów

Tylko dwa podmioty mające siedzibę na terenie Gminy wystąpiły do Starosty Wodzisławskiego z wnioskiem o zezwolenie na zbieranie i transport odpadów niebezpiecznych:

- 1) „Oktan-Service” Sp. z o.o. z siedziba w Łaziskach ul. Powstańców 81 – w sprawie zbiórki i transportu odpadów ropopochodnych,
- 2) BUD OGÓLNE I TRANSPORT Zbigniew Klimek z siedziba w Łaziskach ul. Powstańców 14 – w sprawie zbiórki, transportu i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.

Oprócz wymienionych wyżej podmiotów na terenie Gminy działają:

1. Wodzisławskie Przedsiębiorstwo Budownictwa Przemysłowego w Likwidacji wydobywające piasek do celów budowlanych w sołectwie Godów,
2. Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wodzisławiu Śląskim Sp. z o.o. ul. Markłowicka 15, zajmujące się dostawą wody pitnej dla odbiorców prywatnych i publicznych,
3. Jastrzębski Zakład Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Jastrzębiu Zdrój ul. Podhalańska 7, zajmujący się dostawą wody pitnej dla odbiorców prywatnych,
4. Przedsiębiorstwo Komunalne EKO-GLOB Kuczaty Janusz z siedzibą w Belsznicy ul. Raciborska 34 Gmina Gorzyce, zajmujące się zbiórką i wywozem odpadów komunalnych,
5. Usługi Asenizacyjne Korgól Stanisław z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim ul. Jastrzębska 53, zajmujące się opróżnianiem zbiorników bezodpływowych z posesji prywatnych i publicznych,

Na koniec września 2003 roku do 13 szkół i przedszkoli z terenu Gminy Godów uczęszczało 1.708 dzieci. Opiekę nad nimi sprawowało 153 nauczycieli.

tabela 2 - 8

L.p.	Placówka	Liczba uczniów	Liczba nauczycieli
1.	Przedszkole Publiczne w Godowie	44	4
2.	Przedszkole Publiczne w Gołkowicach	50	4
3.	Przedszkole Publiczne w Łaziskach	25	2
4.	Przedszkole Publiczne w Skrbeńsku	25	2
5.	Przedszkole Publiczne w Skrzyszowie	75	6
6.	Szkoła Podstawowa w Godowie	149	15
7.	Szkoła Podstawowa w Gołkowicach	224	18
8.	Szkoła Podstawowa w Krostoszowicach	114	10
9.	Szkoła Podstawowa w Łaziskach	110	12
10.	Szkoła Podstawowa w Skrbeńsku	87	11
11.	Szkoła Podstawowa w Skrzyszowie	262	21
12.	Gimnazjum w Gołkowicach	344	28
13.	Gimnazjum w Skrzyszowie	199	20
	razem	1.708	153

Źródło – informacja z UG w Godowie

Na terenie Gminy Godów działają również 4 Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Łaziskach, Godowie, Skrzyszowie i Gołkowicach.

Opiekę weterynaryjną zwierząt sprawuje lekarze weterynarii z Wodzisławia Śląskiego, Jastrzębia Zdroju oraz Połomii.

Poczta Polska ma swoje placówki w Godowie, Gołkowicach i Skrzyszowie

Cmentarze parafialne zlokalizowane są w Gołkowicach, Godowie, Łaziskach, Krostoszowicach i Skrzyszowie.

2.5. związki komunalne

Gmina Godów nie uczestniczy w żadnych przedsięwzięciach związanych z gospodarką odpadami o charakterze regionalnym.

W celu wspólnej realizacji zadań publicznych związanych z budową sieci wodociągów i kanalizacji Rada Gminy Godów podjęła w dniu 21 marca 1991 roku Uchwałę Nr VIII/50/91 o przystąpieniu do Międzygminnego Związku Wodociągów i Kanalizacji z siedzibą w Wodzisławiu. W skład związku weszło 11 gmin z powiatów wodzisławskiego i jastrzębskiego.

W 1996 roku przystąpiła do Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w ramach Jastrzębsko-Żorskiego Segmentu Lokalnego. Wniosła wówczas w formie udziału środki finansowe w kwocie 7.500 zł. Decyzje w tej sprawie podjął Zarząd Gminy Godów Uchwałą Nr 0043/13/96 z dnia 12 lipca 1996 roku.

Również w 1996 roku Gmina Godów przystąpiła do Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A. obejmując 43 akcje o wartości nominalnej 1000 zł, wnosząc do spółki w charakterze aportu parcele o numerach:

- 454/71 o pow. 0,1415 ha
- 453/71 o pow. 0,0045 ha
- 79 o pow. 0,0569 ha
- 74 o pow. 0,0748 ha

Decyzję w sprawie przystąpienia podjęła Rada Gminy Godów uchwałą Nr XVIII/122/96 z dnia 22 sierpnia 1996 r.

W 2003 roku Gmina Godów przystąpiła do Stowarzyszenia Rozwoju i Współpracy Regionalnej OLZA z siedzibą w Cieszynie. Decyzje w tej sprawie podjęła Rada Gminy Godów w dniu 11 czerwca 2003 roku Uchwałą nr VI/51/2003.

3. Ocena stopnia degradacji środowiska oraz określenie ich źródeł

Gmina Godów leży w rejonie zaliczanym do Obszarów Ekologicznego Zagrożenia. Zagrożenie to dotyczy wszystkich elementów środowiska naturalnego tj. powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleby oraz występującej na tym terenie flory i fauny. Głównym powodem tego stanu jest bliskość dwóch okręgów przemysłowych:

- Górnośląskiego,
- Rybnickiego

Niebagatelny wpływ na degradację środowiska naturalnego mają również:

- mieszkańcy gminy poprzez emisję niską z pieców i kotłów węglowych, intensywny sposób eksploatacji gruntów wykorzystywanych do celów rolniczych (chemizacja rolnictwa), ścieki bytowe odprowadzane do rowów i cieków, dzikie wysypiska,
- podmioty gospodarcze działające na terenie gminy (wzrobiska, hałdy, dzikie wysypiska).

3.1. powietrze atmosferyczne

Podstawowymi aktami prawnymi obowiązującymi aktualnie w Polsce w zakresie prowadzenia kontroli jakości powietrza są:

- a) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627),
- b) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu, alarmujących poziomów niektórych substancji w powietrzu oraz marginesów tolerancji dla dopuszczalnych poziomów substancji (Dz. U. Nr 87, poz. 796),
- c) rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 roku w sprawie oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz. U. Nr 87, poz. 798)

Zmiany stężeń zanieczyszczeń powietrza zależą w dużym stopniu od zespołu czynników meteorologicznych, takich jak:

- prędkość i kierunek wiatru,
- ciśnienie atmosferyczne,
- temperatura,
- opady atmosferyczne.

Na obszarze Gminy Godów dominują wiatry o składowej zachodniej (42,6 %), przy czym najczęściej wieją z kierunku południowo-zachodniego (19,2 %). Jest to wpływ sąsiedztwa Bramy Morawskiej. Najrzadziej natomiast występują wiatry z północy (5,6 %).

Średnia prędkość wiatru z kierunku SW wynosi 3,2 m/s. Z analiz warunków anemologicznych tego terenu jednoznacznie wynika, że 68 % czasu stanowią cisze

i wiatry słabe o prędkości 0 – 2 m/s, co oznacza występowanie przez 248 dni w roku osłabionych możliwości wymiany powietrza¹.

Średnia roczna temperatura powietrza kształtuje się na poziomie 8,2 °C, przy czym średnią maksymalną odnotowuje się w lipcu i wynosi +17,4 °C, a minimalną w styczniu –1,9 °C.

Suma rocznych opadów atmosferycznych wynosi 767 mm, z czego najwięcej opadów odnotowuje się w lipcu, a najmniej w styczniu i lutym.

Średnioroczna wartość wilgotności względnej powietrza wynosi 77 %. Najwięcej dni z występowaniem mgieł odnotowuje się w październiku, a najmniej w okresie letnim.

Pomiary stężeń zanieczyszczeń powietrza (gazy, pył) prowadzone są w ramach wojewódzkiej sieci monitoringu, w skład której wchodzi stacje automatyczne WIOŚ oraz stacje manualne WSSE.

Niestety wyniki pomiarów stężeń gazów odnoszone są do aglomeracji o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy oraz do obszaru powiatu nie wchodzącego w skład aglomeracji. Brak punktów pomiarowych poza miastami nie pozwalają na precyzyjne określenie stężeń zanieczyszczeń gazów na terenie Gminy Godów.

W ostatnich trzech latach wykonywane były przez WSSE w Wodzisławiu Śląskim pomiary opadu pyłu w dwóch punktach zlokalizowanych na terenie Gminy Godów. Stąd też niniejszym opracowaniu przedstawione zostały:

- wyniki oceny jakości powietrza przeprowadzonej w 2002 roku, odnoszące się do powiatu wodzisławskiego²,
- wielkość opadu pyłu w latach 2001 – 2003 w Łaziskach i Gołkowicach.

Ocena jakości powietrza dla powiatu wodzisławskiego dokonana była przez WIOŚ w Katowicach z uwzględnieniem dwóch grup kryteriów:

- a) ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi,
- b) ustanowionych ze względu na ochronę roślin.

Dla każdej z wyżej wymienionych grup ustalono listę zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie rocznej oraz dopuszczalny ich poziom. Województwo śląskie podzielone zostało na strefy, w których dokonywano pomiarów i którym wystawiano oceny stężeń zanieczyszczeń powietrza. Obszar strefy obejmował teren aglomeracji (powyżej 250 tys. mieszkańców) lub powiatu. Dla powiatu wodzisławskiego pomiary stężeń zanieczyszczeń dokonywała WSSE w Wodzisławiu Śląskim.

W zależności od stężenia zanieczyszczeń powietrza występującego w strefie, zaliczano ją do klasy A, B lub C stosując następujące kryterium:

tabela 3 – 9

klasa	zastosowane kryterium wydania oceny
A	stężenia zanieczyszczeń powietrza nie przekraczają dopuszczalnej normy
B	stężenia zanieczyszczeń powietrza przekraczają normę w granicach tolerancji
C	stężenia zanieczyszczeń powietrza przekraczają dopuszczalne normy i granice tolerancji; wymagane opracowanie POP oraz precyzyjne określenie obszaru przekroczeń normy

¹ Strategia rozwoju Gminy Godów

² Ocena jakości powietrza w województwie śląskim w 2002 r. WIOŚ Katowice

Na podstawie rocznych pomiarów stężenia substancji szkodliwych dla zdrowia ludzkiego dokonanych w 2002 roku, strefa „powiat wodzisławski” otrzymała ogólną ocenę B. Poniższa tabela zawiera oceny cząstkowe, dla wszystkich substancji objętych pomiarem.

tabela 3 – 10

	zanieczyszczenia powietrza							ocena łączna
	benzen	dwutlenek azotu	dwutlenek siarki	ołów Pb	tlenek węgla	ozon	pył PM10	
ocena stężeń zanieczyszczeń w strefie	B	A	A	A	A	A	B/C	B

Ustalając kryterium wystawiania łącznej oceny stężeń zanieczyszczeń powietrza w strefie przyjęto zasadę, że ocena ta będzie najgorszą oceną cząstkową. W przypadku powiatu wodzisławskiego stwierdzono ponadnormatywne stężenie pyłu zawieszonego PM10. Jak wykazano poniżej występuje ono przez cały rok. Jego przyczyną jest emisja zanieczyszczeń powstałych w procesie spalania w sektorze komunalnym (niska emisja), w sektorze transportu drogowego oraz niekorzystne warunki meteorologiczne.

Łączna ocena wystawiona dla stężeń substancji szkodliwych dla roślin była pozytywna. Strefa zaliczona została do grupy A. Poniższa tabela przedstawia oceny cząstkowe dla wszystkich substancji objętych pomiarem wg przyjętego kryterium.

tabela 3 - 11

	zanieczyszczenie powietrza			ocena łączna
	dwutlenek siarki	tlenek azotu	ozon	
ocena stężeń zanieczyszczeń w strefie	A	A	A	A

Stężenie zanieczyszczeń powietrza spowodowanych substancjami przyjętymi w tym kryterium nie przekraczało w ciągu 2002 roku przyjętych norm.

Opad pyłu mierzony jest na terenie Gminy Godów przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Wodzisławiu Śląskim. Pomiary dokonywane są w dwóch punktach pomiarowych:

- 1) w Łaziskach ul. Powstańców 10,
- 2) Gołkowicach ul. 1 Maja 196

Zestawienie wielkość opadu pyłu w ostatnich trzech latach trzech przedstawiają poniższe tabele. Opad pyłu wyrażony jest w mg/m².

a) dla Łazisk

tabela 3-12

miesiąc	2001	2002	2003
I.	-	75	65
II.	128	109	-
III.	157	110	452
IV.	109	142	232
V.	135	122	148
VI.	93	97	-
VII.	136	259	222
VIII.	102	77	110
IX.	129	84	79
X.	49	26	73
XI.	75	82	67
XII.	67	113	56

Źródło – dane uzyskane w PSSE w Wodzisławiu Śląskim

Najmniejsze stężenia pyłu zawieszonego P 10 występują w okresie od października do lutego. Jest to o tyle interesujące, że w tym okresie ma miejsce największa emisja niska, która jest źródłem pyłu. Na spadek stężenia pyłu mają więc pozytywny wpływ czynniki atmosferyczne.

b) dla Gołkowic

tabela 3 – 13

miesiąc	2001	2002	2003
I.	-	115	31
II.	286	166	198
III.	347	242	360
IV.	164	222	-
V.	228	291	276
VI.	213	177	220
VII.	264	387	150
VIII.	-	115	184
IX.	254	135	97
X.	133	91	156
XI.	565	482	125
XII.	103	150	137

Źródło – dane uzyskane w PSSE w Wodzisławiu Śląskim

Na podstawie przedstawionych powyżej wielkości opadów pyłu P10 można jednoznacznie stwierdzić, że prawie wszystkie pomiary wskazują na przekroczenia dopuszczalnej normy, która wynosi 50 mg/m². Trudno jednak wyciągnąć jakiegokolwiek wnioski dotyczące trendu, mimo że porównano wyniki pomiarów z trzech kolejnych lat.

Najwyższa zarejestrowana wartość opadu pyłu w 2003 roku wynosiła 452 mg/m² (tabela 3 – 12), czyli 9-cio krotne przekroczenie dopuszczalnej normy. Opad ten odnotowano w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Łaziskach.

Najniższą wartość zanotowano w styczniu 2003 roku 31 mg/m² w punkcie pomiarowym w Gołkowicach (tabela 3 –13).

Źródłem emisji niskiej są małe kotłownie ogrzewające domy jednorodzinne i obiekty użyteczności publicznej (szkoły, przedszkola, kluby, przychodnie zdrowia, apteki, sklepy), opalane węglem najczęściej niskiej jakości z dużą zawartością siarki i substancji lotnych.

Wprawdzie cała gmina została pokryta siecią gazociągową, jednak z uwagi na koszty ogrzewania budynków, węgiel i drewno są obecnie podstawowymi materiałami opałowymi.

Wysoki stan stężeń zanieczyszczeń powietrza pogarsza coraz powszechniej występujące zjawisko spalania w piecach węglowych niektórych odpadów komunalnych z indywidualnych gospodarstw domowych.

Przyjmuje się, że w strumieniu odpadów z gospodarstw domowych, 45 % stanowią opakowania z tworzyw sztucznych, papier i tekstylia. Są to odpady o wysokim stopniu kaloryczności. Palenie tworzyw sztucznych „metodą chałupniczą” a więc w piecach nie przystosowanych do ich utylizacji powoduje emisję dioksyn, najbardziej toksycznych substancji chemicznych. Wdychają je nie tylko ludzie ale i zwierzęta. Dioksyny osiadają na owocach, glebach i wodzie. Toksyczne ich działanie polega na powolnym, ale skutecznym uszkodzeniu rozmnażających się komórek w organizmach żywych. Za najbardziej niepokojące oddziaływanie dioksyn należy uznać uszkodzenie struktur kodu genetycznego zawartego w łańcuchu DNA. Objawami zatrucia są bolesne wysypki alergiczne. Ponad 90 % masy dioksyn dostaje się do organizmu wraz z pożywieniem. Stąd też w przyszłości, w Gminie Godów opisany proceder musi być zaniechany.

Innym niekorzystnym zjawiskiem powszechnie stosowanym jest wypalanie traw oraz spalania opon samochodowych w ogniskach.

W styczniu 2004 roku przygotowany został przez Fundację Efektywnego Wykorzystania Energii - Program Ochrony Środowiska w części dotyczącej ochrony powietrza pn. „Plan poprawy powietrza na obszarze gmin wchodzących w skład Powiatu Wodzisławskiego poprzez zastąpienie istniejących źródeł ciepła nowoczesnymi źródłami niskoemisyjnymi”.

W programie stwierdzono, że na obszarze Gminy Godów nie występują scentralizowane systemy ciepłownicze ani przemysłowe źródła emisji. W zakresie emisji komunikacyjnej (spaliny samochodowe) stwierdzono, że przez gminę nie przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie. Emisja spalin związana jest więc wyłącznie z niewielkim ruchem lokalnym.

Autorzy wspomnianego wyżej programu zinwentaryzowali na terenie Gminy Godów kotłownie opalane węglem, których jest:

- a) 28 - ogrzewających budynki o charakterze publicznym,
- b) 2.325, ogrzewających budynki prywatne.

Z informacji udzielonej autorom Planu przez władze Gminy Godów, wynika, że przewiduje się przedsięwzięcia mające na celu pomoc finansowa w wymianie kotłów węglowych (gmina ma wejść do programu powiatowego likwidacji niskiej emisji).

Z badań ankietowych wynika, że 106 właścicieli prywatnych budynków mieszkalnych zainteresowanych jest wymianą źródła ciepła na niskoemisyjne w ramach proponowanego programu.

Poniższa tabela przedstawia wielkość rocznej emisji gazów i pyłów ze źródeł ciepła zlokalizowanych na terenie Gminy Godów, ustaloną przez Fundację Efektywnego Wykorzystania Energii, wyrażoną w tonach.

tabela 3 – 14

Lp.	rodzaj emisji	emisja z obiektów publicznych (Mg)	emisja z budynków mieszkalnych (Mg)	emisja ogółem (Mg)
1.	SO ₂	13 676	257 612	271 288
2.	NO _x	8 778	165 348	174 126
3.	CO	72 094	1 358 003	1 430 097
4.	CO ₂	1 755 600	33 069 600	34 825 200
I.	RAZEM GAZY	1 850 148	34 850 563	36 700 711
II.	PYŁ	45 849	820 457	866 306

Źródło – Plan poprawy powietrza na obszarze gmin wschodzących w skład powiatu wodzisławskiego poprzez zastąpienie istniejących źródeł ciepła nowoczesnymi źródłami niskoemisyjnymi

3.2. hałas

Według rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 stycznia 2002 roku w sprawie wartości progowych poziomów hałasu (Dz. U. Nr 8 poz.81) dopuszczalny poziom hałasu na terenie chronionym, m. im. o zabudowie mieszkaniowej, waha się dla pory:

- dziennej w granicach 40 – 60 dB.
- nocnej w granicach 30 – 50 dB.

Maksymalne, krótkotrwałe natężenie hałasu nie może przekroczyć 85 dB dla zabudowy jednorodzinnej.

Przez Gminę Godów przebiegają drogi:

1. powiatowe – o długości około 22 km, w tym:
 - **S 5019** -od granicy z gminą Mszana do centrum Godowa (kierunek północ – południe)
 - **S 50 20** – od granicy z Wodzisławiem, przebiega przez sołectwo Krostoszowice , częściowo ul. 1 Maja, ul. Powstańców Śląskich w Skrzyszowie do granicy z Jastrzębiem Zdrój, przechodzi przez Jastrzębie, kończy się ul. Dworcową w Gołkowicach.

- **S 50 37** - od granicy zachodniej z Gmina Gorzyce poprzez Łaziska (ul. Powstańców Śląskich) Godów (ul. Powstańców Śląskich i 1 Maja) i Gołkowice (ul. 1 Maja),
- **S 50 39** - Gołkowice (ul. 1 Maja) do przejścia granicznego Gołkowice - Zawada,
- **S 50 40** – Gołkowice (ul. 1 Maja) przez Skrbeńsko (ul. Piotrowicka) do granicy ,
- **S 50 47** – Od granicy z Gminą Gorzyce (Turza Śląska) ul. Dworcową do centrum Łazisk (do ul. Powstańców)

2. gminne o długość 70 km, w tym:

- utwardzonych 68 km,
- nieutwardzonych, dojazdowych do pól 2 km.

Łączna długość dróg utwardzonych wynosi około 90 km.

Ponadto przez Gminę Godów przebiega magistrala kolejowa Wodzisław Śląski – Jastrzębie-Zdrój z przystankami w Łaziskach i Godowie. Linia kolejowa przebiega w układzie równoleżnikowym. Długość torów kolejowych wynosi 5,8 km. Według informacji uzyskanej w Urzędzie Gminy w Godowie linia ta jest zamknięta dla ruchu towarowego i pasażerskiego (część torów rozebrana, linia frakcyjna rozebrana).

Uciążliwość akustyczna w Gminie Godów skupiona jest głównie w północno-wschodniej części Gminy Godów, wzdłuż dróg **S 50 20** i **S 50 39** .

3.3. elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Źródłem sztucznego promieniowania elektromagnetycznego jest na terenie Gminy Godów system przesyłowy energii elektrycznej.

Wzdłuż Olzy, w odległości 400 m na północ od rzeki, przebiega linia wysokiego napięcia 400 KV. Jest to linia przesyłowa o charakterze międzynarodowym. Energia wytwarzana w elektrowni WIELOPOLE - Rybnik przesyłana jest do Detmarowic w Czechach i dalej do Austrii.

3.4. zasoby wodne

3.4.1. wody powierzchniowe płynące

Gmina Godów położona jest w zlewni rzeki Olzy – prawobrzeżnego dopływu Odry. Olza płynie z południowego-wschodu w kierunku północno-zachodnim. Na odcinku 3,8 km, płynąc w okolicach Godowa i Łazisk, jest rzeką graniczną.

Do większych prawobrzeżnych dopływów Olzy, przepływających przez Gminę Godów należą:

- a) **Piotrówka** mająca swój początek w Czechach, na odcinku około 6 km jest rzeką graniczną, przepływa przez sołectwa Skrbeńsko, Gołkowice i Godów,
- b) **Szotkówka** wraz z jej prawobrzeżnym dopływem **Leśnicą** przepływają przez sołectwa Gołkowice i Godów.

Zlewnie rzek Szotkówki i Leśnicy w całości znajdują się na terytorium RP.

Na terenie Gminy Godów ustanowione zostały punkty monitoringu wód powierzchniowych:

- 1) na rzece Olzie – powyżej ujścia Piotrówki (16,8 km) jest to punkt monitoringu krajowego,
- 2) na rzece Piotrówce – przy ujściu do Olzy (0,2 km) jest to punkt monitoringu regionalnego,
- 3) na rzece Szotkówce – powyżej Leśnicy w Godowie (0,5 km) oraz na Głębocku, ul. Sobieskiego – punkty monitoringu regionalnego.

Dzięki monitoringowi znana jest jakość wód powierzchniowych przepływających przez Gminę Godów we wskaźnikach:

1. fizykochemicznych (odczyn, temperatura, tlen rozpuszczalny, BZT₅, ChZT),
2. biologicznych,
3. ogólnych.

Wszystkie wymienione wyżej rzeki prowadzą wody pozaklasowe.

Według „Raportu o stanie środowiska naturalnego województwa śląskiego w 2001 roku” rzeka Olza opuszczając Cieszyn otrzymuje ładunek zanieczyszczeń, który grupuje ją wśród rzek pozaklasowych. Stan ten utrzymuje się aż do ujścia do rzeki Odry. Decydują o tym związki biogenne (fosforany, fosfor ogólny) a w odcinku ujściowym również związki mineralne (chlorki, substancje rozpuszczalne).

Piotrówka badana była w 2001 roku na długości 16,8 km. Jakość jej wód uległa poprawie i w zakresie wskaźników fizykochemicznych prowadziła wody odpowiadające III klasy czystości. Uchodząc do Olzy, identycznie jak w 2000 roku, prowadziła już wody pozaklasowe ze względu na ponadnormatywne stężenie fosforu ogólnego³.

Szotkówka analogicznie jak w 2000 roku prowadziła wody nie odpowiadające normom.

Jakość wód wymienionych wyżej trzech rzek we wskaźnikach przedstawia poniższa tabela.

³ Raport o stanie środowiska naturalnego województwa śląskiego za 2001 r. – WIOŚ Katowice

tabela 3 –15

Lp.	rzeka	klasyfikacja na podstawie oznaczeń fizykochemicznych						bakteriologiczna	klasyfikacja pełna
		liten	BZT5; ChZT	związki biogenne	związki mineralne	metale ciężkie	zawiesina		
I.	Olza - 39,4 km								
1.	powyżej Piotrówki - 16,8 km	I	II	non	II	I	non	non	non
II.	Piotrówka - 16,8 km								
1.	ujście do Olzy - 0,2 km	I	II	non	II	I	I	non	non
III.	Szotkówka - 19,4 km								
1.	powyżej Leśnicy w Godowie - 0,5 km	I	III	non	non	non	II	non	non
2.	ujście do Olzy - 0,1 km	non	non	non	non	I	II	non	non

Źródło – raport o stanie środowiska w 2001 roku - WIOŚ Katowice

3.4.2. sztuczne zbiorniki

Na terenie Gminy Godów występują niewielkie, powierzchniowe zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego. Spotkać je można we wszystkich sołectwach Gminy za wyjątkiem Podbucza. Zestawienie tych zbiorników przedstawia poniższa tabela.

tabela 3 –16

Lp.	sołectwo	opis lokalizacji
1.	Godów	występują w południowej części sołectwa, w pobliżu Olzy; stwierdzono 13 zbiorników w zagłębieniach po wyrobiskach
2.	Gołkowice	występują w pobliżu Piotrówki i Szotkówki; stwierdzono 14 zbiorników
3.	Łaziska	występują w południowej części sołectwa, w pobliżu Olzy; stwierdzono 3 zbiorniki
4.	Krostoszowice	występują w centralnej i północnej części sołectwa; stwierdzono 6 zbiorników
5.	Skrzyszów	występują w okolicach terenów wytwórczo-komercyjnych; stwierdzono 2 zbiorniki
6.	Skrbeńsko	występują w okolicach Wiejskiego Ośrodka Kultury; stwierdzono 3 zbiorniki

3.4.3. wody podziemne

Obszar Gminy Godów należy do przedkarpackiego rejonu hydrogeologicznego. W południowej części Płaskowyżu Rybnickiego w utworach czwartorzędowych zalega Użytkowy Poziom Wód Podziemnych (UPWP) rejonu Górnej Odry o typie porowatym, charakteryzujący się zmienną i w większości małą wydajnością (od kilku do kilkunastu m³/h).

Pierwszy poziom wody zalega na głębokości 2,0 m ppt.

3.5. gospodarka wodno-ściekowa

Na podstawie danych ze spisu powszechnego, przeprowadzonego w 2002 roku, stan sanitarny Gminy Godów przedstawiał się następująco:

tabela 3 - 17

wyszczególnienie	ogółem	w tym wyposażone w:					
		wodociąg			kanalizacja		
		razem	z sieci	lokalny	razem	sieć	szamba
budynki ogółem	2 968	2 854	1 822	1 032	2 806	129	2 677
mieszkania ogółem	3 262	3 135	2 014	1 121	3 083	138	2 945
powierzchnia użytkowa mieszkań	362 466	354 347	226 197	128 150	350 793	15 396	335 397
liczba mieszkańców	12 323	12 062	7 825	4 237	11 953	500	11 453

Źródło – Podstawowe informacje ze spisów powszechnych – Gmina wiejska Godów – US w Katowicach 2003 r.

Z 2.968 budynków mieszkalnych, 61 % było podłączonych do sieci wodociągowej. Zaledwie 129 budynków podłączonych było do sieci kanalizacyjnej. 162 budynki nie posiadało żadnego systemu odprowadzania ścieków bytowych.

Obecnie do sieci wodociągowej podłączonych jest 73 % budynków mieszkalnych Gminy Godów.

Źródłem zaopatrzenia w wodę pitną z sieci wodociągowej Gminy Godów jest zbiornik w Goczałkowicach, oddalony od północno-wschodniej granicy Gminy o 30 km. Woda dostarczana jest do wszystkich sołectw za pomocą rurociągu tranzytowego o średnicy \varnothing 200. Do sieci podłączone są dodatkowo gminy Gorzyce i Wodzisław Śląski. Długość sieci wodociągowej wraz z przyłączami na terenie Gminy Godów wynosi 91,4 km.

Właścicielem i administratorem sieci wodociągowej na terenie Gminy Godów są:

- 1) Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wodzisławiu Śląskim, obsługujące wszystkie sołectwa gminy,
- 2) Jastrzębski Zakład Wodociągów i Kanalizacji – dla sieci zasilającej ok. 20 budynków w sołectwie Gołkowie.

Na terenie nie objętym zbiorowym systemem zaopatrzenia w wodę mieszkańcy korzystają z własnych ujęć.

Zużycie wody z wodociągu w latach 1996 i 2001 wynosiło:

tabela 3 - 18

Lp.	wyszczególnienie	1996	2001	dynamika (%)
1.	zakup wody [m ³ /rok]	190.253	276.474	145,32
2.	zużycie wody ogółem (m ³ /rok)	116.196	183.008	157,50
3.	straty wody (m ³ /rok)	74.057	93.466	126,21
4.	udział strat w zakupach ogółem (%)	38,93	33,81	-5,12 pkt

Źródło – Program Ochrony Środowiska Gminy Godów w zakresie gospodarki wodno-ściekowej – BFE S.A. Bielsko-Biała, styczeń 2003 r.

W trakcie tłoczenia wody w sieci przesyłowej oraz dystrybucji do poszczególnych budynków powstają znaczne jej straty. W 2001 roku wynosiły prawie 34 % zakupu wody ogółem. Spowodowane są z jednej strony złym stanem sieci wodociągowej, z drugiej zaś kradzieżą wody (przyłącza poza licznikiem, nielegalne korzystanie z hydrantów).

Długość wodociągu w Gminie Godów wyrażoną w km oraz rodzaj materiałów z jakiego został wykonany przedstawia poniższa tabela.

tabela 3- 19

Lp.	sołectwo	PE HD	PCV	STAL	INNE	Razem
1.	Godów	9,8	1,8	1,6	14,9	28,1
2.	Podbucze	0,9	3,6	0,0	0,0	4,5
3.	Krostoszowice	8,0	8,1	0,2	0,0	16,3
4.	Łaziska	13,6	1,8	0,0	0,0	15,4
5.	Skrbeńsko	8,3	0,0	0,0	0,0	8,3
6.	Skrzyszów	20,7	12,3	3,4	6,0	42,4
7.	Gołkowice	20,8	7,3	11,1	0,0	39,2
	Ogółem	82,1	34,9	16,3	20,9	154,2

Źródło – informacja o stanie sieci wodociągowej na terenie Gminy Godów Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim z dnia 13.01.2004 roku

Średnice sieci wodociągowej na terenie gminy oscylują pomiędzy \varnothing 25 mm a \varnothing 200 mm (DN). Współczynnik „uszkodzalności” sieci wodociągowej wynosi 0,15 na km.

Przez teren Gminy Godów przebiegają ponadto rurociągi wody przemysłowej, administrowane przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Wodnej i Rekultywacji w Jastrzębiu Zdroju. Są to :

- a) wodociąg z ujęcia w Godowie, o średnicy \varnothing 500 mm. Jego trasa przebiega przez sołectwo Godów i Skrzyszów, z odgałęzieniem \varnothing 200 mm przebiegającym przez Skrzyszów i Krostoszowice,
- b) wodociąg wód słonych „OLZA” o średnicy \varnothing 800 mm, przebiegający przez sołectwo Krostoszowice.

Całkowita długość istniejącej kanalizacji sanitarnej wynosi 17,3 km.

Kanalizację sanitarną wykonano w :

- a) południowej części sołectwa Gołkowice (8,3 km) i podłączono do znajdującej się w Podlesiu, przy granicy z Republiką Czeską, lokalnej oczyszczalni ścieków,
- b) północnej części sołectwa Skrzyszów (5,2 km) i podłączono do sieci kanalizacyjnej Gminy Mszana, odprowadzającej ścieki do oczyszczalni RUPTAWA w Jastrzębiu Zdroju.
- c) południowej części sołectwa Skrzyszów (kolektor sanitarny wraz z 7- ma przyłączeniami budynków mieszkalnych) i podłączono do sieci kanalizacyjnej odprowadzającej ścieki do oczyszczalni RUPTAWA w Jastrzębiu Zdroju.

Materiał z jakich wykonana została kanalizacja sanitarna oraz średnice rur kanalizacyjnych przedstawia poniższa tabela.

tabela 3 – 20

Lp.	Sołectwo	kanalizacja sanitarna główna		przyłącza kanalizacyjne		liczba podłączonych budynków
		długość w km	materiał/ przekrój rur	długość w km	materiał/ przekrój rur	
1.	Gołkowice	4,7	PCW/200 mm	3,6	PCW/160 mm	154
2.	Skrzyszów	6,5	200 mm/160 mm	2,5	PCW/160 mm	96
	razem	11,2		6,1		250

Łącznie w Gminie Godów podłączono do kanalizacji sanitarnej 250 budynków na ogólną liczbę 3.110. Siecią kanalizacyjną objętych jest więc zaledwie 8,04 % budynków.

Porównanie długości sieci kanalizacyjnej (17,3 km) z długością sieci wodociągów (91,4 km) potwierdza, że Gmina Godów jest w niewielkim stopniu skanalizowana.

Na terenie Gminy Godów eksploatowana jest mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków HALSON w Gołkowicach przy ul. Celnej. Wybudowana została na przełomie lat 1997/98 przez Przedsiębiorstwo Ochrony Środowiska HALSON Gliwice ul. Rybnicka 153. Właścicielem oczyszczalni jest Gmina Godów. Jej rozruch, trwający od 27.04.1998 do 08.05.1998 roku dokonany był na podstawie:

1. decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydanej przez Wójta Gminy Godów z dnia 16.10.1996 roku znak: GKB-7332a/2/96,
2. postanowienia Wojewody Katowickiego nr 330/97,
3. decyzji z dnia 28 grudnia 1998 roku znak OŚ-7211/402/98 Wojewody Katowickiego zezwalającego na odprowadzanie oczyszczonych ścieków do rzeki Piotrówki w ilości 51 m³/dobę.

Eksploatacją oczyszczalni zajmuje się Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Wodzisławiu Śląskim na podstawie umowy zawartej w dniu 1 grudnia 1999 roku. Zgodnie z umową Gmina odpowiada za (§ 3 umowy) :

- 1) uzyskanie pozwoleń wodno-prawnych na eksploatację obiektu i odprowadzanie ścieków do odbiornika,
- 2) dostarczanie energii elektrycznej,
- 3) wykonywanie remontów kapitalnych urządzeń obiektu,
- 4) zatrudnianie pracowników dla potrzeb codziennej obsługi oczyszczalni.

Starosta Wodzisławski decyzją z dnia 28.06.2000 roku znak;OŚ-47-6223-7/6/13/2000 wydał pozwolenie wodno-prawne na eksploatację oczyszczalni i odprowadzanie ścieków do rzeki Piortówki w ilości 63,3 m³/dobę.

Rzeczywiste ilości odprowadzanych do Piotrówki oczyszczonych ścieków w ostatnich trzech latach przedstawia poniższe zestawienie

tabela 3 - 21

Lp.	okres pomiaru	2001	2002	2003
1.	rok [m ³]	11.779	11.830	11.904
2.	miesiąc [m ³]	981,6	985,8	992,0
3.	doba [m ³]	32,3	32,8	33,1

Źródło –informacja UG w Godowie

Jakość odprowadzanych ścieków w omawianym okresie budziła zastrzeżenia ze strony WIOŚ w Katowicach. W dniu 10.04.2002 w wyniku przeprowadzonej analizy pobranych próbek stwierdzono naruszenie wymagań ochrony środowiska polegające na przekroczeniu warunków określonych w cytowanym wyżej pozwoleniu wodno-prawnym. Na Gminę Godów nałożono wówczas karę pieniężną oraz zobowiązano do przedstawienia programu poprawy jakości odprowadzanych ścieków i przedłożenia informacji o sposobie gospodarowania wytworzonymi w oczyszczalni ścieków odpadami w postaci skratek i osadów ściekowych.

Średniodobowa ilość ścieków kierowanych do oczyszczalni przy pomocy kanalizacji wynosi obecnie 37,1 m³/d.

Oczyszczalnia przyjmuje ścieki komunalne z sieci sanitarnej z terenu Gołkowic oraz dostarczane pojazdami asenizacyjnymi z terenu Gminy Godów przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Wodzisławiu Śląskim Sp. z o.o. ul. Marklowicka 15. Pozwolenie wydane zostało na okres 10 lat.

Ponadto na terenie Gminy Godów opróżnianiem zbiorników bezodpływowych zajmują się jeszcze:

1. Przedsiębiorstwo Komunalne EKO-GLOB Janusz Kuczaty z siedzibą w Bełżnicy ul. Raciborska 34 Gmina Gorzyce, działający na podstawie decyzji Wójta Gminy Godów z dnia 31 grudnia 2003 roku znak BU-7050/64/2003/BK. Decyzja ważna do 31 grudnia 2004 roku.
2. Usługi Asenizacyjne Korgól Stanisław z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim ul. Jastrzębska 53, działający na podstawie decyzji Wójta Gminy Godów z dnia 31 grudnia 2003 roku znak: BU-7050/63/2003/BK. Decyzja ważna do 31 grudnia 2004 roku.

Wymienione podmioty posiadają na wyposażeniu po jednym wozie asenizacyjnym o pojemności 7 m³ (poz. 1) i 6 m³ (poz. 2). Obsługują instytucje publiczne oraz mieszkańców gminy.

Obydwa podmioty posiadają zgodę na przyjęcie ścieków przez Oczyszczalnię Ścieków „KARKOSZKA II” w Wodzisławiu Śląskim.

Z usług wymienionych wyżej podmiotów zajmujących się opróżnianiem zbiorników bezodpływowych nie korzysta więcej niż 10 % mieszkańców. 43 % ankietowanych mieszkańcy Gminy Godów stwierdziło, że posiada zbiorniki bezodpływowe o kubaturze od 3 do 6 m³ i opróżnia je rzadziej niż jeden raz w miesiącu.

Szacuje się, że w Gminie Godów około 160 tys. m³ ścieków rocznie trafia do przydrożnych rowów, na pola oraz do potoków i rzek. Nieszczelne szamba oraz nielegalne wyloty kanalizacji stanowią poważne zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. W poprzednim rozdziale wykazano, że wszystkie rzeki przepływające przez Gminę prowadzą wody pozaklasowe. Duży udział w ich zanieczyszczeniu mają sami mieszkańcy Gminy Godów.

3.6. osady ściekowe

Na terenie Gminy Godów w miejscowości Gołkowice-Zawada, przy przejściu granicznym z Czechami działa oczyszczalnia ścieków typu kontenerowego ze złożami tarczowymi o przepustowości 63 m³/d. Aktualnie do oczyszczalni podłączonych jest 173 budynki mieszkalnych oraz budynek Urzędu Celnego. Średniodobowy dopływ ścieków wynosi około $Q_{\text{sr}} = 31,7 \text{ m}^3/\text{d}$. Ilość powstałego odpadu (skartki, osad ściekowy) w ostatnich trzech latach przedstawia poniższa tabela.

tabela 3- 22

	2001	2002	2003
sucha masa odpadów ściekowych (Mg)	3,0	3,0	3,5

Źródło – informacja UG w Godowie

Osady ściekowe mogą być zagospodarowywane do celów rekultywacji składowiska w Godowie. Dotychczas nie były przeprowadzone ich badania (analiza chemiczna, bakteriologiczna, parazytologiczna i na zawartość metali ciężkich) pod kątem możliwości ich zastosowania. Najprawdopodobniej:

- 1) nie nadają się do rolniczego zagospodarowania,
- 2) istnieje możliwość ich zastosowania do:
 - rekultywacji terenów przeznaczonych na cele nierolnicze,
 - uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu,
 - uprawy roślin, które nie będą przeznaczone do spożycia i produkcji pasz,

Obecnie osady ściekowe wywożone są na składowisko odpadów komunalnych w Jastrzębiu –Zdroju.

3.7. gospodarka odpadami komunalnymi

Wg definicji, odpady komunalne, to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady nie zawierające odpadów niebezpiecznych, pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

W Planie Gospodarki Odpadami Powiatu Wodzisławskiego wykazano, że w Gminie Godów w 2002 roku wytwarzanych było 2.698,09 Mg odpadów komunalnych..

Na 2.698,09 Mg odpadów komunalnych wytworzonych w 2002 roku prawdopodobnie składały się:

- **583,30 Mg** - odpadów ulegających biodegradacji,
- **1.261,37 Mg** - odpadów, które można było poddać procesowi recyklingu, (w niniejszym Planie nazwano je surowcami wtórnymi),
- **25,91 Mg** - odpadów niebezpiecznych,
- **827,5 Mg** - pozostałych odpadów komunalnych, które można deponować bezpośrednio na składowisku.

Podziału tego dokonano wykorzystując stosowany w planach wyższego szczebla skład morfologiczny odpadów komunalnych wytwarzanych na terenach wiejskich.

Rozdział strumieni odpadów na gospodarstwa domowe, podmioty gospodarcze i instytucje publiczne przedstawia poniższa tabela.

tabela 3 - 23

Lp.	rodzaj odpadów	gosp. domowe		podmioty gosp.		instytucje publiczne		razem odpady	
		udział (%)	masa (Mg)	udział (%)	masa (Mg)	udział (%)	masa (Mg)	udział (%)	masa (Mg)
I.	odpady podlegające biodegradacji	12,03	346,48	6,55	180,55	4,70	56,27	23,28	583,30
II.	surowce wtórne	41,36	1 140,09	4,38	120,73	0,02	0,55	45,76	1 261,37
III.	odpady niebezpieczne	0,41	11,30	0,47	12,96	0,06	1,65	0,94	25,91
IV.	pozostałe odpady	27,92	769,62	1,59	43,83	0,51	14,06	30,02	827,51
	razem odpady komunalne	81,72	2 267,49	12,99	358,07	5,29	72,53	100,00	2 698,09

Źródło – opracowanie własne na podstawie wskaźników nagromadzenia odpadów komunalnych

Z prezentowanych danych wynika, że:

- 1) prawie ¼ odpadów komunalnych może zostać poddana kompostowaniu (I grupa odpadów),
- 2) prawie połowa odpadów to surowce wtórne (45,76 %),
- 3) 1 % odpadów stanowią odpady niebezpieczne podlegające szczególnemu procesowi unieszkodliwiania,
- 4) 30 % odpadów komunalnych to balast, który może być bezpośrednio skierowany na składowisko.

Zbieraniem i wywozem odpadów komunalnych w Gminie Godów zajmuje się Przedsiębiorstwo Komunalne EKO-GLOB Janusz Kuczaty z siedzibą w 44-362 Bełżnica ul. Raciborska 34 gmina Gorzyce.

Przedsiębiorstwo działa na podstawie:

- a) wpisu do rejestru działalności gospodarczych prowadzonego przez Urząd Gminy Gorzyce,
- b) decyzji Wójta Gminy Godów znak: BU-7050/5/2002 z dnia 13.02.2002 r.
- c) umów zawartych z Gminą Godów o wywóz odpadów komunalnych oraz selektywną zbiórkę odpadów,
- d) umów cywilno-prawnych zawartych z gospodarstwami domowymi z terenu Gminy.

Zebrane w Gminie Godów odpady komunalne przewożone są do odległego od Godowa o 15 km Jastrzębia Zdroju, na Składowisko Odpadów Komunalnych prowadzone przez CONFICO-POLAND Sp. z o.o.

Przedsiębiorstwo Komunalne EKO-BLOB Janusz Kuczaty dysponuje specjalistycznym transportem do załadunku i transportu odpadów komunalnych. Są to samochody z tylnym załadunkiem, przystosowane do obsługi pojemników o pojemności od 110 do 1100 l. Zbiórka odpadów odbywa się w wyznaczone dni, dwa razy w miesiącu. Liczbę podpisanych umów z mieszkańcami o wywóz odpadów przedstawia poniższa tabela.

tabela 3- 24

Lp.	sołectwo	budynki mieszkalne	liczba zawartych umów na wywóz odpadów komunalnych	(%) udział posesji objętych systemem zbiórki	liczba posesji poza systemem zbiórki
1.	Godów	427	159	37,24	268
2.	Gołkowice	895	307	34,30	588
3.	Krostoszowice	270	68	25,19	202
4.	Łaziska	425	160	37,65	265
5.	Podbucze	52	9	17,30	43
6.	Skrbeńsko	201	81	40,30	120
7.	Skrzyszów	840	340	40,48	500
	razem	3 110	1 124	36,14	1 986

Źródło – informacja uzyskana w Przedsiębiorstwie Komunalnym EKO-GLOB Janusz Kuczaty

Z prezentowanych danych wynika, że prawie 64 % posesji nie jest objętych zbiórką. Jeszcze gorzej przedstawia się sytuacja ze zbiórką odpadów w podmiotach gospodarczych. Liczbę podpisanych umów przedstawia poniższa tabela.

tabela 3 - 25

Lp.	sołectwo	Łączna liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w Gminie Godów	instytucje publiczne	razem (3+4)	liczba podpisanych umów o wywóz odpadów	(%) udział podmiotów uczestniczących w systemie gospodarki odpadami
1	2	3	4	5	6	7
1.	Godów	110	3	113	13	11,50
2.	Gołkowice	129	3	132	18	13,64
3.	Krostoszowice	57	1	58	5	8,62
4.	Łaziska	59	2	61	7	11,48
5.	Podbucze	10	0	10	0	0,00
6.	Skrbeńsko	36	2	38	5	13,16
7.	Skrzyszów	192	3	195	22	11,28
	razem	593	14	607	70	11,53

Źródło- informacja uzyskana w Przedsiębiorstwie Komunalnym EKO-GLOB Janusz Kuczaty

Podstawowym odpadem komunalnym wytwarzanym na wsi w strumieniu odpadów ulegających biodegradacji są odpady kuchenne. Odpady te w znikomej

części trafiają na składowiska odpadów komunalnych, ponieważ karmione są nimi zwierzęta domowe. Szacunkową ilość wytwarzanych w Gminie Godów odpadów podlegających biodegradacji przedstawia poniższa tabela. Udział procentowy poszczególnych strumieni odpadów odnosi się do całości odpadów komunalnych wytworzonych w 2002 roku.

tabela 3-26

Lp.	rodzaj odpadów	gosp. domowe		podmioty gosp.		instytucje publiczne		razem	
		udział (%)	masa (Mg)	udział (%)	masa (Mg)	udział (%)	masa (Mg)	udział (%)	razem
1.	odpady kuchenne ulegające biodegradacji	10,99	302,94	1,10	20,32	0,00	0,00	12,09	323,26
2.	odpady zielone	1,00	27,57	0,05	1,38	1,30	35,83	2,35	64,78
3.	papier i karton nieopakowaniowy	0,02	0,55	1,00	27,57	3,40	45,30	4,42	73,42
4.	opakowania z papieru i tektury	0,02	0,55	4,40	121,29	0,00	0,00	4,42	121,84
I.	razem odpady podlegające biodegradacji	12,03	331,61	6,55	170,56	4,70	81,13	23,28	583,30

Źródło- opracowanie własne na podstawie wskaźników nagromadzenia odpadów komunalnych

Szacuje się, że z wymienionych w tabeli odpadów, na składowiska w Godowie i Jastrzębiu Zdroju wywieziono w 2002 roku 245,0 Mg, z czego:

- a) odpadów kuchennych ulegających biodegradacji – 40,0 Mg,
- b) odpadów zielonych (głównie zebrane przy cmentarzach) – 40,0 Mg,
- c) papieru i kartonów nie opakowaniowych zebranych od instytucji publicznych – 45,0 Mg,
- d) opakowań z papieru i tektury wytworzone przez podmioty gospodarcze – 120,0 Mg.

Odzyskano zatem i zagospodarowano 338,30 Mg, co stanowi 58 % odpadów podlegających biodegradacji.

Obecnie na terenie Gminy Godów segregacja odpadów prowadzona jest w ramach selektywnej ich zbiórki „u źródła”.

Surowce wtórne gromadzone są w workach plastikowych o pojemności 120 litrów. W workach w kolorze żółtym zbierane są opakowania z tworzyw sztucznych oraz opakowania metalowe. W workach w kolorze zielonym gromadzi się opakowania szklane. Makulatura zbierana jest w workach w kolorze niebieskim.

Selektywną zbiórką odpadów komunalnych objęty jest teren całej gminy. Worki wydawane są mieszkańcom nieodpłatnie. Koszt zakupu worków ponosi Gmina.

Podmioty gospodarcze zobowiązane są do zakupu worków do selektywnej zbiórki surowców wtórnych w cenie netto 0,21 zł/szt.

Zbiórką i wywozem surowców wtórnych zajmuje się EKO-GLOB Janusz Kuczaty. Transport worków z surowcami wtórnymi odbywa się samochodem ciężarowym.

Terminy odbioru odpadów komunalnych nie pokrywają się z terminami odbioru surowców wtórnych.

Ilość zbieranych surowców wtórnych w ostatnich dwóch latach przedstawia poniższa tabela.

tabela 3 - 27

Lp.	rodzaj opakowania, z którego powstał odpad	ilość opakowań zebranych (Mg)	
		2002	2003
1.	opakowania z tworzyw sztucznych	53,94	45,63
2.	opakowania z aluminium	0,00	3,39
3.	opakowania z blachy białej	0,00	0,00
4.	opakowania z papieru u tektury	9,30	2,99
5.	opakowania ze szkła gospodarczego	44,48	116,23
6.	opakowania z materiałów naturalnych	0,00	0,00
7.	opakowania wielomateriałowe	0,00	0,00
	razem	107,72	168,24
	<i>dynamika (%)</i>	<i>100,00</i>	<i>156,18</i>

Źródło – informacja uzyskana w UG Godów

Spadek ilości odzyskanych opakowań z tworzyw sztucznych oraz papieru w roku 2003 może świadczyć o paleniu ich w piecach węglowych.

Poniżej przedstawiono schemat prawdopodobnego przepływu odpadów komunalnych wytworzonych przez mieszkańców Gminy Godów w 2002 roku.

tabela 3 - 28

ODPADY KOMUNALNE WYTWORZONE W GMINIE GODÓW W 2002 ROKU (2.698,08 Mg)
100,00 %

kompostowane i przeznaczone na karmę dla zwierząt (388,30 Mg)	zdeponowane na składowisku (2.114,1 Mg)	spalone w piecach węglowych (68,0 Mg)	odzyskane surowce wtórne (107,72 Mg)	porzucone na dzikich wysypiskach lub zakopane (19,96 Mg)
14,39 %	78,36 %	2,52 %	3,99 %	0,74 %

Z powyższych danych wynika, że ponad 78 % odpadów komunalnych trafiło w 2002 roku na składowiska w Jastrzębiu –Zdroju i Godowie.

Odzyskanych i zagospodarowanych w należyty sposób było zaledwie 18,38 % wytworzonych w Gminie odpadów.

W latach 2001 – 2003 wydatki Gminy, związane z gospodarką komunalną znacznie przewyższały dochody. Ich poziom oraz wielkość niedoboru środków finansowych przedstawia poniższa tabela:

tabela 3 - 29

Dział	Rozdział		2001	2002	2003	2004
DOCHODY						
900		GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	104 600	92 000	88 264	27 764
		<i>wpływy z postępowania układowego</i>	5 600	4 000	2 264	2 264
		<i>dotacje otrzymane z funduszy celowych</i>	99 000	88 000	86 000	25 500
WYDATKI						
900		GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA	589 339	748 777	713 300	527 278
	90003	<i>oczyszczanie miast i wsi</i>	44 185	100 000	150 000	137 500
	90004	<i>utrzymanie zieleni w miastach i gminach</i>	1 960	0	0	0
	90015	<i>oświetlenie ulic</i>	385 000	463 770	360 000	180 000
	90095	<i>pozostała działalność</i>	158 194	185 007	203 300	209 778
NIEDOBÓR ŚRÓDKÓW FINANSOWYCH						
			-484 739	-656 777	-625 036	-499 514

Źródło – wykonanie budżetu Gminy Godów

W analizowanym okresie wydatki związane z utrzymaniem porządku w Gminie sukcesywnie wzrastały. Na przestrzeni ostatnich trzech lat wzrosły trzykrotnie. Niedobór środków w przeliczeniu na statystycznego mieszkańca gminy wahał się w przedziale od 39,22 zł do 50, 57 zł rocznie.

3.8. odpady medyczne i weterynaryjne

Na terenie Gminy Godów funkcjonują 4 Ośrodki Zdrowia. Zlokalizowane są w miejscowościach Godów, Łaziska, Gołkowice i Skrzyszów. Udzielane są w nich porady medyczne oraz wykonywane są następujące zabiegi:

- 1) usługi stomatologiczne,
- 2) zakładanie opatrunków,
- 3) wykonywanie szczepień

W skład odpadów medycznych w wymienionych wyżej placówkach wchodzi wata, lignina, bandaże oraz strzykawki. Ilość odpadów medycznych można jedynie oszacować, ponieważ nie prowadzona jest ich ewidencja. Nie przekraczają zapewne 0,1 Mg/rok. Odbierane są przez firmę INBUD z Raciborza posiadającą zezwolenie na odbiór i transport odpadów medycznych. Unieszkodliwiane są w spalarni Bielsku Białej.

Odpady weterynaryjne to odpady powstające w związku z badaniem i leczeniem zwierząt lub świadczeniem usług weterynaryjnych. Obsługę weterynaryjną gospodarstw rolnych na terenie Gminy Godów sprawują lecznice zwierząt w Wodzisławiu Śląskim, Połomii i Jastrzębiu Zdroju. Określenie wielkości powstających odpadów, zwłaszcza w grupie odpadów niebezpiecznych jest trudne do określenia ponieważ brakuje bazy danych. Można jedynie przyjąć szacunkową wielkość biorąc pod uwagę wielkość pogłowia zwierząt hodowlanych. Szacuje się, że w ciągu roku wytwarzanych jest około 30 kg odpadów zawierających drobnoustroje chorobotwórcze oraz inne formy zdolne do przeniesienia materiału

genetycznego, o których wiadomo, że wywołują choroby u ludzi i zwierząt. Unieszkodliwiane są w spalarni w Bielsku Białej.

3.9. odpady zawierające azbest

Eternit jest materiałem, który w latach 70 tych i 80 tych ubiegłego stulecia był stosowany na szeroką skalę do krycia dachów budynków przemysłowych i magazynowych oraz domów jednorodzinnych i budynków gospodarczych na wsi i w małych miastach.

Podstawowym składnikiem eternitu jest azbest. Jest to minerał, który występuje w przyrodzie w postaci cieniutkich włókien o średnicy jednej tysięcznej części milimetra. Włókna te są bardzo mocne i elastyczne. Nadają się zarówno do tkania jak i spinania. Charakteryzują się dużą wytrzymałością na wysokie temperatury, małym przewodnictwem cieplnym oraz odpornością na czynniki chemiczne.

Pomimo, że azbest znalazł powszechne zastosowanie w naszym codziennym życiu, już od wielu lat badania wskazują, że nie jest on obojętny dla zdrowia człowieka. Schorzeniem przypisywanym działaniu azbestu jest *azbestoza*, jedna z form pylicy płuc. Ostre włókna wbijając się w ścianki pęcherzyków płucnych pozostają tam do końca życia, prowadząc najczęściej do powstania raka płuc.

Narażeni na tą chorobę są wszyscy ci, którzy przebywają w pobliżu uszkodzonych wyrobów zawierających azbest. Mikroskopijne drobiny azbestu unoszą się w powietrzu niemalże wszędzie tam, gdzie azbest występuje jako komponent.

Usuwanie (demontaż, transport i składowanie) eternitu jest możliwe przy spełnieniu kilku bezwzględnie obowiązujących zasad:

- zajmują się nim ludzie odpowiednio przeszkoleni i wyposażeni w ubrania ochronne zabezpieczające w szczególności twarz, drogi oddechowe oraz ręce,
- eternit przed demontażem należy obficie zrosić wodą aby ograniczyć możliwość jego pylenia,
- czynność demontażu odbywa się w dni bezwietrzne,
- kawałków eternitu nie należy rzucać, aby nie powodować jego kruszenia i pylenia,
- odpady eternitu należy pakować do szczelnych worków z folii jednorazowego użytku,
- worki z odpadami eternitu należy przewozić na wysypisko odpadów niebezpiecznych transportem specjalistycznym (ADR),
- odpady eternitu nie mogą być składowane gdzie indziej niż w wyznaczonym do tego celu miejscu na składowisku odpadów niebezpiecznych i muszą być zakrywane ziemią, aby uchronić przed rozwiewaniem włókien azbestowych przez wiatr.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra ochrony Środowiska z dnia 03 sierpnia 1993 r. odpady azbestowe należy pakować do szczelnych worków folii jednorazowego użytku.

Na terenie Gminy Godów przeprowadzono przegląd budynków mieszkalnych i gospodarczych pod kątem ich pokrycia.

Łączna powierzchnia dachów wykonanych z płyt eternitowych wynosi około 29,75 tys. m². Przyjmując, że 1 m² eternitu wyży 16 kg do unieszkodliwienia pozostaje około 476 Mg. Ilości eternitu w poszczególnych sołectwach przedstawia poniższa tabela.

tabela 3 - 30

Lp.	sołectwo	powierzchnia (m ²)
1.	Godów	4.034
2.	Gołkowice	8.580
3.	Krostoszowice	2.588
4.	Łaziska	4.075
5.	Podbucze	498
6.	Skrbeńsko	1.926
7.	Skrzyszów	8.052
	razem	29.753

Źródło – informacja UG w Godowie

W 2003 roku zebrano i przekazano do unieszkodliwienia 65,0 Mg płyt eternitowych płaskich i falistych. Wymieniono w ten sposób pokrycia dachowe na 29 budynkach mieszkalnych i gospodarczych. Akcja ta przeprowadzona była w m-cach lipiec - wrzesień.

3.10. wraki samochodowe

Przyjmuje się, że 85 % masy wycofanych z eksploatacji pojazdów ma wartość surowcową. Należą do nich przede wszystkim złom stalowy i zużyte opony. Rokrocznie złomowanych jest w Polsce 3 % pojazdów zarejestrowanych.

Na terenie Gminy Godów zarejestrowanych jest łącznie 4.711 samochodów osobowych, ciężarowych i autobusów. Dane te pochodzą z 8 kwietnia 2004 roku.

Szczegółowe zestawienie pojazdów i przyczep przedstawia poniższa tabela.

tabela 3 - 31

Lp.	rodzaj pojazdu	liczba w (szt.)
1.	samochody osobowe	4.388
2.	samochody ciężarowe	313
3.	autobusy	10
4.	naczepy samochodowe	30
5.	motocykle i motorowery	207

Źródło – informacja uzyskana z Wydziału Komunikacji Starostwa Powiatowego w Wodzisławiu Śląskim

Biorąc pod uwagę przedstawione wyżej wielkości można przyjąć, że rocznie pojawia się około 140 Mg złomu stalowego z tytułu kasacji samochodów, które były własnością mieszkańców Gminy Godów.

Masa opon zdjętych z kół złomowanych pojazdów oraz opon zużytych i wymienionych na nowe w pojazdach sprawnych technicznie wynosi rocznie prawdopodobnie 34 Mg.

3.11. gleby

Na terenie Gminy Godów wytworzyły się na podłożu warstw skalnych osadów czwartorzędowych następujące typy gleb:

- bielcowe,
- brunatne kwaśne,
- brunatne wyługowane.

Proces bielcowania zachodzi w lasach iglastych i polega na wymywaniu w głąb ziemi przez wody opadowe, zakwaszone w rozkładającej się ściółce leśnej, związków mineralnych (wapnia, żelaza i glinu) oraz organicznych. W warunkach kwaśnego odczynu gleb rośliny łatwo pobierają większość metali ciężkich takich jak ołów, kadm, miedź, nikiel, cynk i chrom.

Udział klas gleb w strukturze gruntów ornych przedstawia poniższa tabela:

tabela 3 – 32

Lp.	klasa bonitacji	udział w strukturze gruntów ornych (%)
1.	I ; II	nie występują
2.	III a ; III b	9,0
3.	IV a; IV b	55,0
4.	V; VI	36,0

Źródło – informacja uzyskana w UG Godów

3.12. środowisko przyrodnicze

Na terenie Gminy Godów występują bardzo niewielkie skupiska leśne. Łączna ich powierzchnia wynosi 297 ha, co stanowi ca. 8,0 % ogólnego obszaru Gminy.

W stosunku do średniej województwa śląskiego (31 %) różnica wynosi 23 punkty.

Lasy porastają:

1. dolinę Olzy, wzdłuż koryta rzeki,
2. sołectwa Krostoszowice, Skrzyszów i Gołkowice.

Wyodrębnić można 4 skupiska leśne:

4. Krostoszowicach,
5. Skrzyszowie,
6. Gołkowicach,
7. Łaziskach.

Drzewostan stanowią w większości drzewa iglaste (sosna).

W celu zapewnienia ochrony indywidualnej cennych tworów przyrody żywej Uchwałą Rady Gminy w Godowie z dnia 24 kwietnia 2002 roku uznano za pomniki przyrody następujące drzewa:

tabela 3 – 33

Lp.	rodzaj pomnika przyrody	lokalizacja	opis
1.	lipa drobnolistna (<i>tilia cordata</i>)	pas drogi powiatowej nr 14663 (pobocze) w Skrzyszowie przy ul. Powstańców, w sąsiedztwie posesji oznaczonej nr 131	obwód pnia 370 cm
2.	buk pospolity (<i>fagus silvatica</i>)	Łaziska, około 200 m od ul. Leśnej, na terenie lasu stanowiącego własność Nadleśnictwa Rybnik, oznaczonego numerem geodezyjnym 3090/402	obwód pnia 350 cm

Źródło – informacja uzyskana w UG Godów

Obejmując ochroną istniejący drzewostan równocześnie zabroniono:

- niszczenia i uszkodzenia drzew,
- uszkodzenia i zanieczyszczania gleby,
- wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
- zaśmiecania terenu wokół drzew,
- wznoszenia budynków, budowli, obiektów małej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na objęte ochroną drzewa.

Ponieważ na terenie Gminy Godów z naturalnych zasobów przyrodniczych pozostałe niewiele, koniecznym jest aby nie dopuścić do dalszej degradacji i objąć szczególną opieką:

1) parków podworskich w Łaziskach i Godowie,

2) zespołów przyrodniczych w:

- Gołkowicach – jaru , ul. Strażacka,
- Gołkowicach – Żabkowie (lasu wodochronnego),
- Łaziskach – siedlisk ptactwa wodnego w dolinie Olzy,
- Łaziskach – uroczyska w lesie przy granicy czeskiej,
- Łaziskach – fragmentu doliny Leśnicy przy granicy z Gorzycami,
- Podbuczu – drzewostanu na wzgórzu

Ujemnym skutkiem działalności człowieka było również powstanie:

1. zwałowisk skały płonnej, jako produktu ubocznego wydobycia węgla kamiennego, zlokalizowanych w sołectwach:

- Krostoszowice,
- Skrzyszów.

2. wyrobisk po wydobyciu surowców skalnych, (największe o powierzchni 8,72 ha znajduje się w sołectwie Godów).

Decyzją Nr 7451/1/88 Naczelnika Gminy w Godowie z dnia 5 lutego 1985 roku zobowiązano KWK „Moszczenica” do zalesienia zwałowiska skały płonnej w Skrzyszowie na powierzchni 39,87 ha.

Decyzją Nr 7013/16/79 Naczelnika Gminy w Godowie z dnia 6 października 1979 roku zobowiązano KWK „1Maja” z Wodzisławia Śląskiego do wykonania rekultywacji terenu w Skrzyszowie o powierzchni 77,10 ha. Na terenie tym znajdują się zwałowiska kamienia dołowego. Teren ten obsadzony został drzewami zgodnie z wyznaczonym leśnym kierunkiem zagospodarowania.

Innym negatywnym wytworem człowieka jest wyrobisko po kopalni piasku w Godowie. Decyzją Nr 7223/11/90 Wójta Gminy w Godowie z dnia 24.06.1993 roku ustalone zostały „kierunki rekultywacji terenów poeksploatacyjnych Piaskowni w Godowie”. Powierzchnia terenów wymagających rekultywacji wynosi 8,72 ha.

Wydobywanie węgla kamiennego z pokładów znajdujących się na terenie Gminy Godów nie rodzi dotychczas szkód górniczych polegających na osiadaniu terenu.

Na całym obszarze Gminy Godów występują licznie wyrobiska, świadczące o eksploatacji w przeszłości surowców skalnych (piasku, żwiru, gliny). Nie poddane zostały żadnym procesom rekultywacyjnym. Niektóre zagłębienia samoczynnie wypełniły się wodą i stanowią naturalne zbiorniki wodne.

Inwentaryzacje wspomnianych form antropogenicznych przedstawiona została w rozdziale 3.4.2.

3.13. zasoby surowców mineralnych

Pod względem geologicznym, część północno-wschodnia Gminy Godów zbliżona jest budową do okolic Rybnika. Utwory karbońskie (sprzed 280 – 345 mln lat) występują stosunkowo blisko powierzchni ziemi. Są przykryte utworami podkarpackiego miocenu (sprzed 2,0 - 22 mln lat).

Stąd też sołectwa Skrzyszów i Krostoszowice należą do obszaru górniczego Kopalni Węgla Kamiennego „Jas-Mos” w Jastrzębiu Zdroju i KWK „Marcel” w Radlinie.

Budowlane surowce skalne takie jak piasek, żwir i ły pochodzące z okresu czwartorzędu zalegają na obszarze całej Gminy. Występują jednak na ogół na znacznej głębokości i ich wydobycie jest nieopłacalne. Wschodnie utworów trzeciorzędowych znajdują się w środkowej części Gminy w okolicach Godowa. Zlokalizowana jest tu kopalnia piasku.

3.14. nadzwyczajne zagrożenia środowiska (NZŚ)

Obszar Gminy Godów narażony jest na kataklizmy związane z wylaniem rzek. Największe zagrożenia w tym zakresie występują w okresie wiosennym i letnim. Suma roczna opadów atmosferycznych wynosi 767 mm, z czego najwięcej opadów odnotowuje się w lipcu, a najmniej w styczniu i lutym. Cieki płynące przez Gminę

Godów nie mają charakteru górskiego, niemniej co kilka lat wzbierają, zalewając tereny wzdłuż koryt Olzy, Piotrówki i Szotkówki.

Największa powódź, uznana za powódź stulecia, miała miejsce w lipcu 1997 roku. Zalane zostały wsie położone w dolinie Olzy, Piotrówki, Szotkówki.

Powódź dotknęła mieszkańców Gminy Godów również w latach 1999, 2000 i 2001. Ich zasięg był już jednak mniejszy.

W ostatnich latach wykonano szereg prac zabezpieczających przed powodzią:

1. przeprowadzono regulację rzeki Leśnicy (1998 roku po powodzi), od ujścia do rzeki Szotkówki do mostu na drodze nr S 5037,
2. przeprowadzono regulację rowów melioracyjnych i innych drobnych cieków, (udrażnianie rowów, 7 km rocznie)
3. wybudowany został wał przeciwpowodziowy o długości 220 m w północno-wschodniej części miejscowości Godów.

W celu zapobiegania przyszłym powodziom „ścięto” dwa zakola rzeki Szotkówki, wytyczając jej nową trasę. Regulacja przeprowadzona została na podstawie decyzji Nr 15/H/2000 z dnia 17 lipca 2000 roku Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach Wydziału Architektury i Gospodarki Przestrzennej. Zatwierdzony został tym samym projekt budowlany pod nazwą „regulacja rzeki Szotkówki w km 1+580 – 1+970”

3.15. wyniki ankiety

Badania ankietowe przeprowadzono wśród 191 mieszkańców Gminy Godów. Ankieta była anonimowa. Zawierała 17 pytań, z których 10 dotyczyło gospodarki odpadami komunalnymi, 2 ścieków bytowych a 5 spraw ogólnych. Pytania zostały tak sformułowane, aby można było uzyskać informacje na temat:

- 1) jakości świadczonych usług przez firmę EKO-GLOB Janusz Kuczaty,
- 2) poziomu wiedzy mieszkańców na temat odpadów niebezpiecznych,
- 3) poziomu odzysku odpadów ulegających biodegradacji,
- 4) problemów związanych z odpadami wielkogabarytowymi,
- 5) lokalizacji dzikich wysypisk.
- 6) pojemności zbiorników bezodpływowych,
- 7) częstotliwości opróżniania zbiorników bezodpływowych

Na pytanie, czy ankietowani uczestniczą w zbiórce śmieci organizowanej przez Gminę, 96 % odpowiedziało twierdząco.

38 % pamiętało kiedy ostatni raz odebrano od nich śmieci. Można postawić tezę, że wiedzieli tylko ci, którzy mają podpisane umowy o regularny odbiór odpadów.

Ponadto wszyscy potwierdzili, że zbiórka surowców wtórnych jest bezpłatna i odbywa się na koszt Gminy Godów.

99 % stwierdziło, że odpady odbierane są regularnie. Połowa ankietowanych podała, że odbierane są co dwa tygodnie.

Według ankietowanych odpadami niebezpiecznymi są:

- przeterminowane lekarstwa – 72,77 %,
- dachówki z płyt eternitowych – 69,63 %,
- oleje samochodowe – 64,40 %,
- baterie małowabarytowe – 61,78 %,
- płyny hamulcowe – 60,21 %,
- środki ochrony roślin – 58,12 %,
- opakowania po środkach ochrony roślin – 55,50 %,
- opony samochodowe – 47,12 %,
- butelki plastikowe – 26,18 %,
- butelki szklane – 12,57 %,
- puszki po napojach – 6,81 %,
- odpady kuchenne – 2,09 %.

Odpady zielone kompostuje 63,87 % ankietowanych, a kuchenne 25,13 %. Na pytanie czy występują problemy z odpadami wielkogabarytowymi 36,65 % odpowiedziało twierdząco.

25,65 % ankietowanych stwierdziło, że w ich pobliżu znajdują się dzikie wysypiska śmieci. Najwięcej „dzikich wysypisk” znajduje się w sołectwie Skrzyszów, na co zwróciło uwagę 42,87 % badanych ze Skrzyszowa.

87,43 % ankietowanych stwierdziło, że posiadają zbiorniki bezodpływowe. Szamba o pojemności powyżej 6 m³ ma 41,92 % ankietowanych. Zbiorniki bezodpływowe opróżniane są według 65,86 % ankietowanych z częstotliwością powyżej jednego miesiąca.

Na podstawie udzielonych odpowiedzi nasunęły się następujące spostrzeżenia:

- 1) osoby prowadzące gospodarstwa rolne w przeważającej większości nie uczestniczą w zbiórce odpadów, zgłaszają istnienie „dzikich wysypisk”, błędnie interpretują pojęcie odpadów niebezpiecznych,
- 2) mieszkańcy oczekują lepszej obsługi w zakresie odbioru odpadów wielkogabarytowych,
- 3) poziom odzysku i zagospodarowania odpadów ulegających biodegradacji jest wysoki.

3.16. uwagi końcowe dotyczące stanu środowiska naturalnego w Gminie Godów

Gmina Godów leży w rejonie zaliczanym do Obszarów Ekologicznego Zagrożenia. Zagrożenie to dotyczy wszystkich elementów środowiska naturalnego tj. powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, gleby oraz występującej na tym terenie flory i fauny. Głównym powodem tego stanu jest bliskość dwóch okręgów przemysłowych:

- Górnośląskiego,
- Rybnickiego

Niebagatelny wpływ na degradację środowiska naturalnego mają również:

- mieszkańcy gminy poprzez emisję niską z pieców i kotłów węglowych, intensywny sposób eksploatacji gruntów wykorzystywanych do celów rolniczych (chemizacja rolnictwa), ścieki bytowe odprowadzane do rowów i cieków, dzikie wysypiska,
- podmioty gospodarcze działające na terenie gminy (wyróbiska, hałdy, dzikie wysypiska).

W ostatnich trzech latach wykonywane były przez WSSE w Wodzisławiu Śląskim pomiary opadu pyłu w dwóch punktach zlokalizowanych na terenie Gminy Godów:

- 1) w Łaziskach ul. Powstańców 10,
- 2) Gołkowicach ul. 1 Maja 196.

Najmniejsze stężenia pyłu zawieszonego P 10 stwierdzono w okresie od października do lutego. Jest to o tyle interesujące, że w tym okresie ma miejsce największa emisja niską, która jest źródłem pyłu. Na spadek stężenia pyłu mają więc pozytywny wpływ czynniki atmosferyczne (ruchy mas powietrza).

Na podstawie zestawień wyników pomiarów opadów pyłu P10 można jednoznacznie stwierdzić, że prawie wszystkie pomiary wskazują na przekroczenia dopuszczalnej normy, która wynosi 50 mg/m². Trudno jednak wyciągnąć jakiegokolwiek wnioski dotyczące trendu, mimo że porównano wyniki pomiarów z trzech kolejnych lat.

Najwyższa zarejestrowana wartość opadu pyłu w 2003 roku wynosiła 452 mg/m² (tabela 3 – 12), czyli 9-cio krotne przekroczenie dopuszczalnej normy. Opad ten odnotowano w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w Łaziskach.

Najniższą wartość zanotowano w styczniu 2003 roku 31 mg/m² w punkcie pomiarowym w Gołkowicach (tabela 3 –13).

Uciążliwość akustyczna w Gminie Godów skupiona jest głównie w północno-wschodniej części Gminy Godów, wzdłuż dróg S 50 20 i S 50 39. Natężenie hałasu nie przekracza jednak wartości granicznych.

Wszystkie rzeki przepływające przez Gminę Gogów tj.: Olza, Piotrówka, Szkotkówka i Leśnica prowadzą wody pozaklasowe. Jakość wód w ostatnich trzech latach nie uległa poprawie.

Według „Raportu o stanie środowiska naturalnego województwa śląskiego w 2001 roku” rzeka Olza opuszczając Cieszyn otrzymuje ładunek zanieczyszczeń, który grupuje ją wśród rzek pozaklasowych. Stan ten utrzymuje się aż do ujścia do rzeki Odry. Decydują o tym związki biogenne (fosforany, fosfor ogólny) a w odcinku ujściowym również związki mineralne (chlorki, substancje rozpuszczalne).

Piotrówka badana była w 2001 roku na długości 16,8 km. Jakość jej wód uległa poprawie i w zakresie wskaźników fizykochemicznych prowadziła wody odpowiadające III klasy czystości. Uchodząc do Olzy, identycznie jak w 2000 roku, prowadziła już wody pozaklasowe ze względu na ponadnormatywne stężenie fosforu ogólnego⁴.

Szkotkówka analogicznie jak w 2000 roku prowadziła wody nie odpowiadające normom.

⁴ Raport o stanie środowiska naturalnego województwa śląskiego za 2001 r. – WIOŚ Katowice

Siecią wodociagową objęta jest cała Gmina Godów. Obecnie do sieci wodociagowej podłączonych jest 73 % budynków mieszkalnych Gminy Godów.

Źródłem zaopatrzenia w wodę pitną z sieci wodociagowej jest zbiornik w Goczałkowicach, oddalony od północno-wschodniej granicy Gminy o 30 km. Woda dostarczana jest do wszystkich sołectw za pomocą rurociągu tranzytowego o średnicy \varnothing 200.

W trakcie tłoczenia wody w sieci przesyłowej oraz dystrybucji do poszczególnych budynków powstają znaczne jej straty. W 2001 roku wynosiły prawie 34 % zakupionej wody ogółem. Spowodowane są z jednej strony złym stanem sieci wodociagowej, z drugiej zaś kradzieżą wody (przyłącza poza licznikiem, nielegalne korzystanie z hydrantów).

Do sieci kanalizacyjnej podłączone są w Gminie Godów łącznie 173 budynki na ogólną liczbę 3.110. Siecią kanalizacyjną objętych jest więc zaledwie 5,56 % budynków.

Szacuje się, że rocznie w Gminie Godów około 160 tys. m³ ścieków trafia do przydrożnych rowów, na pola oraz do potoków i rzek. Nieszczelne szamba oraz nielegalne wyloty kanalizacji stanowią poważne zagrożenie dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych. Wcześniej stwierdzono, że wszystkie rzeki przepływające przez Gminę prowadzą wody pozaklasowe. Duży udział w ich zanieczyszczeniu mają sami mieszkańcy Gminy Godów.

Ujemnym skutkiem działalności człowieka było również powstanie:

2. zwałowisk skały płonnej, jako produktu ubocznego wydobycia węgla kamiennego, zlokalizowanych w sołectwach:
 - Krostoszowice,
 - Skrzyszów.
3. wyrobisk po wydobyciu surowców skalnych, (największe o powierzchni 8,72 ha znajduje się w sołectwie Godów).

Na całym obszarze Gminy Godów występują również licznie małe wyrobiska, świadczące o eksploatacji w przeszłości surowców skalnych (piasku, iłów, gliny). Nie poddane zostały żadnym procesom rekultywacyjnym. Niektóre zagłębienia samoczynnie wypełniły się wodą i stanowią naturalne zbiorniki wodne.

Na terenie Gminy Godów występują bardzo niewielkie skupiska leśne. Łączna ich powierzchnia wynosi 297 ha, co stanowi ca. 8,0 % ogólnego obszaru Gminy. W stosunku do średniej województwa śląskiego (31 %) różnica wynosi 23 punkty.

Na terenie Gminy Godów do lutego 2002 roku czynne było Gminne Składowisko Odpadów Komunalnych. Zostało ono zamknięte na wniosek WIOŚ w Katowicach, ponieważ nie spełnia podstawowych warunków wymaganych dla tego typu instalacji. Na składowisko to przyjmowane były odpady komunalne od mieszkańców gminy. Obecnie składowisko poddane jest rekultywacji. Przyjmowane na nie są popioły z domowych palenisk węglowych oraz gruz budowlany i ziemia.

Na terenie Gminy Godów funkcjonują dwa systemy zbiórki odpadów komunalnych. Obydwa realizowane są przez jednego operatora – firmę EKO-GLOB Janusz Kuczaty.

Pierwszy system obejmuje zbiórkę odpadów komunalnych od indywidualnych ich wytwórców. Odbiór odbywa się na podstawie umów cywilnoprawnych zawartych pomiędzy operatorem i wytwórcą. Koszt odbioru odpadów pokrywa w całości wytwórca. Cena netto opróżnienia 120 l kubła wynosi 8,50 zł. Kubły opróżniane są dwa razy w miesiącu. Systemem tym objętych jest zaledwie 36 % gospodarstw domowych oraz 11 % podmiotów gospodarczych i instytucji publicznych działających na terenie gminy.

Drugi system obejmuje zbiórkę wybranych surowców wtórnych, takich jak: opakowania szklane, papier i tektura, opakowania z tworzyw sztucznych oraz opakowania metalowe. Odpady te gromadzone są w workach foliowych rozdawanych nieodpłatnie wszystkim gospodarstwom domowym w gminie. Całkowite koszty tego systemu ponosi Gmina. Koszty te obejmują zakup worków oraz odbiór surowców.

Wprowadzenie drugiego systemu zrodziło jednak sytuację patową. Wytwórcy odpadów, którzy nie są związani z operatorem umowami o odbiór odpadów komunalnych i uczestniczą tylko w drugim systemie, mogą część swoich odpadów „przemycić” wśród surowców wtórnych. Nie mają tym samym żadnej motywacji do ponoszenia dodatkowych ciężarów finansowych związanych z opłatami za odbiór odpadów.

Z czasem wytwórcy odpadów uczestniczący w pierwszym systemie zaczną się wykruszać, ponieważ nie będą widzieć sensu ponoszenia, ich zdaniem, „zbędnych” kosztów. Wzory sposobów rozwiązywania swoich problemów śmieciowych będą czerpać z grupy uczestniczącej tylko w drugim systemie.

Jakość surowców wtórnych z uwagi na różne wtrącenia zanieczyszczeń jest niezadawalająca. Potwierdza to sam Janusz Kuczaty – właściciel firmy obsługującej Gminę Godów. Finalni odbiorcy surowców mogą w przyszłości odmówić dalszej współpracy.

W 2002 roku przez kilka miesięcy odbiorem surowców wtórnych zajmowała się firma JUMBO EKSPRES z siedzibą w Połomii. Zrezygnowała ze świadczenia usług ponieważ uznała, że działalność ta jest nierentowna.

Efektom małego udziału gospodarstw domowych objętych pierwszym systemem są „dzikie wysypiska”, które powstają na terenach publicznych.

4. Przewidywane zmiany

4.1. zmiany demograficzne

Od 1999 roku liczba mieszkańców utrzymuje się na niezmiennym poziomie. Należy jednak przewidzieć jej stopniowy, niewielki (1,0 % w skali roku) wzrost związany z:

- 1) rozwojem Jastrzębia –Zdroju, a co się z tym wiąże osiedlaniem się, w sąsiadujących z Jastrzębiem sołectwach, osób tam pracujących,
- 2) rozwojem Wodzisławia Śląskiego i wystąpienia podobnej sytuacji jak w pkt 1,
- 3) tworzeniem w sołectwie Skrzyszów, w wydzielonej strefie wytwórczo-komercyjnej, warunków do prowadzenia działalności gospodarczej.

Prognozę demograficzną dla Gminy Godów przedstawia poniższa tabela.

tabela 4 -34

	1999	2003	prognoza na lata		
			2006	2010	2015
liczba mieszkańców	12 350	12 361	12 736	13 252	13 930
dynamika (%)	100,00	100,09	103,13	107,30	112,79

Źródło – opracowanie własne

4.2. rozwój wybranych czynników gospodarczych

Do końca bieżącej dekady należy się spodziewać ożywienia gospodarczego w kraju. Obejmie ono również Gminę Godów. Wzrost gospodarczy stymulowany będzie między innymi:

- 1) budową sieci dróg - Przez teren Gminy Godów przebiegać będzie autostrada A1. Odcinek jej poprowadzony zostanie przez sołectwa Łaziska, Podbucze, Krostoszowice i Skrzyszów. Łączna jego długość wyniesie około 6 km.
- 2) inwestycjami komunalnymi – głównie budową sieci kanalizacyjnej.

Wzrostowi gospodarczemu towarzyszyć będzie poprawa sytuacji materialnej mieszkańców Gminy Godów. Wyrażać się powinna:

- w zwiększonym zakupie dóbr konsumpcyjnych, a co z tym się wiąże i wzroście emisji odpadów komunalnych,
- rozwojem budownictwa jednorodzinnego.

Na terenach sąsiadujących z Jastrzębiem i Wodzisławiem Śląskim nasila się poszukiwania uzbrojonych działek budowlanych (energia elektryczna, woda, kanalizacja sanitarna). Wzrośnie również zainteresowanie materiałami budowlanymi (piasek, żwir, drewno).

Wielu mieszkańców Gminy Godów podejmie prace modernizacyjne swoich domów. Wymieniać będą okna i pokrycia dachowe (szczególnie eternitowe). Ocieplać będą budynki. Wymieniać się będzie również kotły węglowe na olejowe i gazowe. Zmniejszeniu powinna ulec w związku z tym emisja SO₂.

Wzrośnie również liczba samochodów osobowych. Dzięki coraz korzystniejszym ofertom ze strony dealerów, osoby mające stałą, stabilną pracę zainteresowane będą wymianą swoich pojazdów. Wymiana pojazdów wpłynie pozytywnie na wielkość emisji spalin samochodowych, wzrośnie jednak liczba wraków.

5. Zadania Gminy Godów w zakresie ochrony środowiska na lata 2004 – 2015

W niniejszym rozdziale cele i priorytety określone w planach wyższego szczebla zostały skonkretyzowane i przedstawione w postaci zadań jakie gmina musi zrealizować dla osiągnięcia celu.

5.1. ochrona powietrza atmosferycznego

Cel 1/1 – ochrona powietrza atmosferycznego – spełnienie wymagań ustawodawstwa UE w zakresie jakości powietrza poprzez sukcesywną redukcję emisji substancji zanieczyszczających powietrze, zwłaszcza niskiej emisji

priorytet - 1.1/1 - ograniczenie emisji pyłów z emitorów komunalnych

zadania własne Gminy:

- 4.1.1.1. – wymiana we wszystkich budynkach będących własnością Gminy Godów kotłów c.o. z węglowych na gazowe lub olejowe
- 4.1.1.2. - propagowanie wśród mieszkańców gminy korzyści wynikających z wymiany kotłów węglowych na gazowe lub olejowe
- 4.1.1.3. – wprowadzenie zakazu instalacji kotłów o mocy powyżej 0,5 KW jeżeli nie będą opalane olejem opałowym lub gazem
- 4.1.1.4. – przygotowanie materiałów informacyjnych dla młodzieży szkolnej o szkodliwym dla zdrowia wpływie spalania opakowań z tworzyw sztucznych w paleniskach węglowych

5.2. ochrona przed hałasem i niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym

Cel 2/1 – ochrona przed hałasem i niejonizującym promieniowaniem elektromagnetycznym

priorytet – 1.2/1 – zmniejszenie skali narażenia mieszkańców na nadmierny, ponadnormatywny poziom hałasu, o największym zasięgu przestrzennym, emitowanego przede wszystkim przez środki transportu.

zadania koordynowane Gminy:

- 1.2.1.1. – zapewnienie wykonania ekranów wzdłuż autostrady A1 w miejscowościach Podbucze i Krostoszowice
- 1.2.1.2. – wyłączenie, w planie przestrzennego zagospodarowania gminy, pasa o szerokości 80 m pod linią energetyczną wysokiego napięcia 400 kV.

5.3. ochrona zasobów wodnych

Cel 3/1 – ochrona wód i zasobów wodnych – przywrócenie wysokiej jakości wód powierzchniowych, rewitalizacja pierwszego poziomu wodonośnego do jakości umożliwiającej jego wykorzystanie jako lokalnego źródła zaopatrzenia w wodę pitną, ochrona jakości wód podziemnych oraz racjonalne ich wykorzystanie, stworzenie racjonalnego systemu stref ochronnych ujęć wody i zapewnienie w planach zagospodarowania przestrzennego nadrzędności zasad gospodarowania w nich nad innym wykorzystaniem terenów

priorytet 1.3/1 – ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych wiejskich

priorytet 3.3/1 – prawidłowe ukształtowanie stosunków wodnych na obszarach intensywnie użytkowanych przez człowieka

priorytet 5.3/1 – zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze źródeł przestrzennych trafiających do wód ze spływami powierzchniowymi, przede wszystkim z terenów rolnych.

priorytet 6.3/1 – zapewnienie bezpieczeństwa powodziowego

zadania koordynowane Gminy:

- 1.3.1.1. – objęcie do roku 2015 siecią kanalizacji sanitarnej w systemie grawitacyjno-ciśnieniowym terenu całej Gminy Godów
- 3.3.1.1. – oczyszczenie i pogłębienie istniejących rowów w celu utrzymania ich przepustowości
- 5.3.1.1. – wyznaczenie strefy ochrony bezpośredniej ujęć wody w rejonie Olzy
- 6.3.1.1. – podczyszczanie ścieków deszczowych z głównych dróg we wszystkich miejscowościach Gminy Godów

5.4. ochrona gleb

Cel 1./2 - ochrona gleb i rekultywacja terenów zdegradowanych

priorytet 1.1/2 – identyfikacja i likwidacja zagrożeń powierzchni ziemi oraz zagospodarowanie terenów po przemysłowych

priorytet 2.1/2 - ochrona gleb przed degradacją i zanieczyszczeniem wskutek:

- *czynników naturalnych (m.in. erozja) , powodowanych kumulatywnym przeciążeniem materią i energią (obciążenia chemiczne, fizyczne, biologiczne, genetyczne,)*
- *niewłaściwej agrotechniki,*
- *zmian struktury fizycznej,*
- *stosunków wodnych,*
- *chemizacji gleb powodowanego działalnością inwestycyjną, zanieczyszczeniami przemysłowymi i transportowymi, składowaniem odpadów.*

Cel 1/3 – propagowanie idei ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie

priorytet 8.1/3 – podniesienie świadomości społecznej w zakresie biotechnologii, bezpieczeństwa biologicznego i chemicznego

priorytet 9.1/3 – edukacja ekologiczna w zakresie rolnictwa, w tym właścicieli ziemi.

zadania koordynowane Gminy:

1.1.2.1. – przywrócenie wartości przyrodniczej terenów po przemysłowych w Krostoszowicach, Skrzyszowie i Godowie.

1.1.2.2. – wyznaczenie dodatkowych terenów będących własnością gminy pod zalesienie, głównie wzdłuż cieków wodnych oraz na terenach o niskiej klasie bonitacji

2.1.2.1- likwidacja „dzikich wysypisk”, głównie w Krostoszowicach i Skrzyszowie poprzez:

- posprzątanie terenów na których znajdują się dzikie wysypiska,
- prowadzenie nadzoru terenów na których występowały dzikie wysypiska,
- uniemożliwienie wjazdu pojazdów na tereny publiczne, wykorzystywane przez mieszkańców do nielegalnego deponowania odpadów komunalnych.

9.1.3.1. – szkolenia rolników wspólnie z ODR oraz ARiMR w zakresie nawożenia gruntów ornych pod kątem konkretnych upraw prowadzonych na określonych typach i klasach bonitacji gleb.

5.5. ochrona zasobów przyrodniczych

Cel 5/1 – ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej – ochrona i wzrost różnorodności biologicznej oraz doskonalenie systemu obszarów chronionych

priorytet 1.5/1 – doskonalenie systemu obszarów chronionych poprzez ochronę obszarów spełniających wymagania międzynarodowej sieci ekologicznej Natura 2000 oraz wprowadzenia różnorodnych form ochrony przyrody,

priorytet 2.5/1 – poprawa stanu środowiska – usunięcie bądź ograniczenie zagrożeń dla zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej

priorytet 3.5/1 – zachowanie, odtwarzanie oraz wzbogacanie zasobów przyrody, w tym ochrona najbardziej zagrożonych ekosystemów oraz gatunków i ich siedlisk

priorytet 4.5/1 – podnoszenie wartości krajobrazu na szczeblu lokalnym i regionalnym poprzez działania skierowane na ochronę, zrównoważone gospodarowanie, planowanie i odtwarzanie krajobrazów oraz uaktywnianie społeczeństwa w decydowaniu o losie otaczającego krajobrazu

zadania koordynowane Gminy:

1.5.1.1. – ustanowienie strefy ochronnej wzdłuż Olzy, Piotrówki, Szotkówki i Leśnicy dla ptactwa i ssaków wodnych

2.5.1.1. – zrekultywowanie zamkniętego wysypiska odpadów komunalnych w Godowie poprzez:

- skierowanie całego strumienia wytwarzanych w Gminie Godów odpadów remontowo-budowlanych oraz popiołów na rekultywowane składowisko,
- pokrycie czaszy składowiska warstwą ziemi, zasianie trawy i posadzenie drzew,
- prowadzenie monitoringu wód podziemnych wokół składowiska oraz powierzchniowych w rowie parownikowym

3.5.1.1. - zaproponowanie utworzenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Olzy

4.5.1.1. – podniesienie atrakcyjności trasy rowerowej – Euroregion Śląski Cieszyn Tesinske Slezsko „24 c”

5.6. gospodarka odpadami

Cel 4/1 – gospodarka odpadami – ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów oraz wdrożenie nowoczesnego systemu ich wykorzystywania i unieszkodliwiania

priorytet 1.4/1/1 – skierowanie w roku 2010 nie więcej niż 75 % (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji oraz w roku 2013 – 50 % (w stosunku do 1995 roku)

priorytet 2.4/1/1 – zapewnienie odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych dla osiągnięcia w latach 2007 – 2010 poziomu odzysku – 50 % oraz poziomu recyklingu – 25 %

priorytet 3.4/1/1 – wydzielenie odpadów wielkogabarytowych ze strumienia odpadów komunalnych poprzez ich selektywną zbiórkę i osiągnięcie co najmniej 60 % poziomu selektywnej zbiórki odpadów – w 2010 roku oraz 80 % - w 2015 roku

priorytet 4.4/1/1 – wydzielenie odpadów budowlanych wchodzących w strumień odpadów komunalnych poprzez ich selektywną zbiórkę i zapewnienie uzyskania co najmniej 40 % selektywnej zbiórki odpadów w 2010 roku oraz 60 % - w 2014 roku,

priorytet 5.4/1/1 – wydzielenie odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych poprzez ich selektywną zbiórkę celem unieszkodliwienia i zapewnieni uzyskania co najmniej 50 % - w 2010 roku oraz 80 % - w 2015 roku.

Cel 1/3 – propagowanie idei ochrony środowiska oraz trwałego i zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie

priorytet 2.1/3 – promowanie dobrych doświadczeń z zakresu metodyki i edukacji ekologicznej poprzez włączanie szkół do realizacji różnych aspektów polityki ekologicznej

priorytet 3.1/3 – edukacja dorosłych – podniesienie świadomości ekologicznej

priorytet 5.1/3 – edukacja ekologiczna w zakresie gospodarki odpadami i racjonalizacji zużycia wody

zadania własne Gminy:

1.4.1.1. – propagowanie tworzenia przydomowych kompostowników

1.4.1.2. – przygotowanie szczegółowych instrukcji kompostowania odpadów zielonych i kuchennych

1.4.1.3. – kontynuowanie konkursu z nagrodami pieniężnymi, na najlepiej zagospodarowaną i utrzymaną posesję; warunkiem udziału musi być wzorcowo rozwiązana gospodarka odpadami.

- 1.4.1.3. – ustawienie przy cmentarzach kontenerów na odpady zielone
- 2.4.1.1. - objęcie selektywną zbiórką odpadów wszystkich wytwórców odpadów komunalnych w Gminie Godów
- 5.4.1.1. – utworzenie w Godowie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON)
- 5.4.1.2. – objęcie aptek i ośrodków zdrowia działających na terenie Gminy Godów zbiórką przeterminowanych lekarstw
- 2.1.3.1. – zainicjowanie w szkołach podstawowych i gimnazjach zbiórki baterii małogabarytowych
- 2.1.3.2. – objęcie punktów handlowych zajmujących się sprzedażą środków ochrony roślin oraz materiałów budowlanych zbiórką opakowań po materiałach niebezpiecznych

6. Krótkoterminowy plan działania na lata 2004 – 2007

6.1. założenia planu

Nadrzędnym celem krótkoterminowego planu działania w ramach Programu Ochrony Środowiska w Gminie Godów jest:

1. objęcie terenu całej Gminy Godów siecią kanalizacji sanitarnej, grawitacyjno-ciśnieniowej i podłączenie jej do oczyszczalni RUPTAWA w Jastrzębiu Zdroju, (zadanie 1.3.1.1.)
2. wyeliminowanie zagrożeń mieszkańców i środowiska związanych z odpadami, w szczególności odpadami niebezpiecznymi znajdującymi się w strumieniu odpadów komunalnych.

Prace nad przygotowaniem dokumentacji technicznej sieci kanalizacyjnej rozpoczęto już w 2002 roku. W latach 2004 –2008 przewiduje się wykonanie sieci kanalizacyjnej w miejscowościach Godów, Gołkowice, Skrbeńsko, Łaziska i Skrzyszów. Wykonanie kanalizacji pozwoli na osiągnięcie **celu 3/1 – ochrona wód i zasobów wodnych.**

Dla wyeliminowania zagrożeń mieszkańców Gminy oraz środowiska związanych z odpadami przewiduje się doskonalenie zbiórki selektywnej odpadów komunalnych oraz utworzenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON). Działania te pozwolą na osiągnięcie **celu 4/1 – gospodarka odpadami.**

Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) powinien przyjmować:

- a) świetlówki,
- b) detergenty zawierające odpady niebezpieczne,
- c) odczynniki fotograficzne,
- d) farby, tłuszcze, farby drukarskie, kleje, lepiszczka i żywice zawierające substancje niebezpieczne,
- e) kwasy i alkalia,
- f) baterie i akumulatory,
- g) przepracowane oleje samochodowe,
- h) lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć,
- i) leki cytotoksyczne i cytostatyczne,
- j) pestycydy,
- k) opakowania po pestycydach,
- l) zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne,
- m) drewno zawierające substancje niebezpieczne,
- n) urządzenia zawierające freony,
- o) rozcieńczalniki,
- p) zużyte opony,
- q) odpady wielkogabarytowe.

Działalność GPZON finansowana będzie w całości z budżetu Gminy Godów.

Punkt będzie ogrodzony a cały jego teren utwardzony (nawierzchnia betonowa lub asfaltowa) i oświetlony. Cały jego obszar objęty zostanie kanalizacją deszczową zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Punkt wyposażony będzie w kontenery i beczki do gromadzenia odpadów. Ponadto posiadać będzie wagę uchylną 1,5 Mg niezbędną do ustalenia masy przyjmowanych odpadów.

Pojemniki na odpady będą oznakowane. Dojazd samochodu specjalistycznego pod załadunek kontenerów będzie swobodny. Kontenery i beczki znajdować się będą we wiacie pod zamknięciem. Liczbę pojemników oraz sposób ich przeznaczenia przedstawia poniższe zestawienie.

tabela 6 - 35

rodzaj pojemnika	szt.	przeznaczenie
kontenery KP-11	1	drewno zawierające substancje niebezpieczne
	1	opakowania po chemikaliach metalowe
	1	opakowania po chemikaliach i środkach ochrony roślin plastikowe
beczki 200 l	1	lampy fluorescencyjne, świetlówki
	1	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne
	6	baterie małogabarytowe wg rodzajów i wielkości
	1	odczynniki fotograficzne
	1	farby , kleje lepiszczka zawierające substancje niebezpieczne
	1	detergenty zawierające odpady niebezpieczne
	1	przepracowane oleje
	1	zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne
	1	pestycydy
	1	przeterminowane lekarstwa

Odpady przyjmowane będą w środy i soboty, w godzinach od 9.00 do 17.00. Punkt obsługiwany będzie przez jedną osobę.

Funkcjonujące obecnie systemy zbiórki odpadów stworzyły podwaliny do selektywnego ich gromadzenia i zagospodarowywania.

Proponowane rozwiązania, ujęte w zadaniach przedstawionych w rozdziale 5 powinny zapewnić możliwość:

- 1) zakończenia rekultywacji starego wysypiska do 2007 roku, poprzez skierowanie tam całego strumienia odpadów remontowo-budowlanych,
- 2) ograniczenia strumienia odpadów ulegających biodegradacji kierowanych na wysypisko,
- 3) wyłączenia odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,
- 4) zwiększenia odzysku odpadów wielkogabarytowych,
- 5) likwidacji „dzikich wysypisk”

Odpady ulegające biodegradacji zagospodarowywane będą przez wytwórców – gospodarstwa domowe we własnym zakresie.

Odpady zielone powstałe przy cmentarzach oraz z porządkowania zieleńców, placów i ulic w gminie kierowane będą przez operatora obsługującego Gminę Godów do kompostowni utworzonej w Wodzisławiu Śląskim. Ilość ich w skali roku wynosić może od 40 do 50 Mg.

Odpady niebezpieczne kierowane będą do Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) za pośrednictwem:

- a) baterie małogabarytowe – młodzieży szkolnej, placówek handlowych oraz bezpośrednio przez wytwórców,
- b) przeterminowane lekarstwa – aptek oraz bezpośrednio przez wytwórców,
- c) opakowania po środkach ochrony roślin – placówek handlowych zajmujących się sprzedażą środków ochrony roślin,
- d) opakowania po klejach, farbach, lakierach i rozcieńczalnikach – podmiotów zajmujących się sprzedażą materiałów budowlanych,
- e) pozostałe odpady niebezpieczne wymienione w rozdziale 7.2. – przez wytwórców tych odpadów.

Powstanie GPZON stworzy możliwość ciągłego, legalnego pozbywania się odpadów niebezpiecznych. Odbiorcami będą firmy specjalistyczne zajmujące się ich transportem i unieszkodliwianiem.

Poniżej przedstawiony został planowany schemat przepływu odpadów komunalnych oraz prognozowana wielkość strumieni odpadów w 2015 roku.

ODPADY KOMUNALNE WYTWORZONE W GMINIE GODÓW W 2015 ROKU (3786,20 Mg)
100,00 %

kompostowane i przeznaczone na pokarm dla zwierząt (435,56 Mg)	zdeponowane na składowisku (2.518,66 Mg)	spalone w piecach węglowych (80 Mg)	odzyskane (751,98 Mg)	porzucone na dzikich wysypiskach lub zakopane (0,0Mg)
11,50 %	66,52 %	2,11 %	19,86 %	0,00 %

Proponowany w Planie Gospodarki Odpadami Gminy Godów system powinien zapewnić:

- 1) wyeliminowanie dzikich wysypisk,
- 2) zwiększenie udziału odzysku odpadów opakowaniowych, niebezpiecznych, wielkogabarytowych oraz budowlanych w odpadach ogółem z 3,99 % do 19,86 %,
- 3) zmniejszenie udziału odpadów deponowanych na składowisku w odpadach ogółem z 78,36 % do 66,52 %,
- 4) zwiększenie masy kompostowanych odpadów organicznych z 388 Mg do około 435 Mg.

6.2. działania organizacyjno - edukacyjne

Działalność organizacyjna spoczywać będzie głównie na samorządzie Gminy Godów. W jego gestii jest:

- 1) wprowadzenie zakazu instalacji w nowych obiektach kotłów węglowych o mocy powyżej 0,5 KW jeżeli nie będą opalane olejem opałowym lub gazem **(zadanie 1.1.1.3)**
- 2) zapewnienie wykonania ekranów wzdłuż autostrady A1 w miejscowościach Podbucze i Krostoszowice **(zadanie 1.2.1.1.)**
- 3) wyznaczenie strefy ochronnej bezpośredniej ujęcia wody w rejonie Olzy **(zadanie 5.3.1.1.)**
- 4) wyłączenie w planie przestrzennego zagospodarowania Gminy Godów, pasa o szerokości 80 m pod linią wysokiego napięcia 400 kV **(zadanie 1.2.1.2.)**
- 5) oczyszczenie i pogłębienie istniejących rowów w celu utrzymania ich przepustowości **(zadanie 3.3.1.1.)**
- 6) dopilnowanie przywrócenia wartości przyrodniczej terenów przemysłowych w Krostoszowicach, Skrzyszowie i Godowie **(zadanie 1.1.2.1)**
- 7) wyznaczenie dodatkowych terenów będących własnością Gminy Godów pod zalesienie, głównie wzdłuż cieków wodnych oraz na terenach o niskiej klasie bonitacji **(zadanie 1.1.2.2.)**
- 8) likwidacja „dzikich wysypisk”, głównie w Krostoszowicach i Skrzyszowie **(zadanie 2.1.2.1)**
- 9) podjęcie starań o ustanowienie strefy ochronnej wzdłuż Olzy, Piotrówki, Szotkówki i Leśnicy dla ptactwa i ssaków wodnych **(zadanie 1.5.1.1.)**

- 10) podjęcie starań o utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Doliny Olzy **(zadanie 3.5.1.1.)**
- 11) podniesienie atrakcyjności trasy rowerowej – Euroregion Śląski Cieszyn – Tesińskie Slezsko „24c” **(zadanie 4.5.1.1.)**
- 12) kontynuowanie przez Wójta Gminy Godów konkursu z nagrodami na najlepiej zagospodarowaną i utrzymaną posesję; warunkiem uczestnictwa w konkursie musi być wzorcowo rozwiązana gospodarka odpadami **(zadanie 1.4.1.3.)**
- 13) objęcie aptek i ośrodków zdrowia działających na terenie Gminy Godów zbórką przeterminowanych lekarstw **(zadanie 5.4.1.2)**
- 14) zainicjowanie w szkołach podstawowych i gimnazjach zbiórki baterii małogabarytowych **(zadanie 2.1.3.1.)**
- 15) objęcie podmiotów gospodarczych zajmujących się obrotem środków ochrony roślin oraz materiałów budowlanych zbórką opakowań po materiałach niebezpiecznych **(zadanie 2.1.3.2.)**

Działalnością edukacyjną objęci zostaną wszyscy mieszkańcy Gminy Godów. Do tego celu wykorzystany zostanie informator samorządowy Gminy Godów **JESTEŚMY**.

W informatorze publikowane będą artykuły zgrupowane w trzy bloki tematyczne:

- A. ochrona powietrza
- B. ochrona wód i gleb
- C. gospodarka odpadami

Artykuły poświęcone ochronie powietrza eksponować będą:

- 1) korzyści wynikające z wymiany kotłów węglowych na gazowe i olejowe **(zadanie 1.1.1.2)**
- 2) szkodliwości spalania w kotłach i piecach węglowych opakowań z tworzyw sztucznych z uwagi na emisję toksycznych dioksyn **(zadanie 1.1.1.4)**

Artykuły dotyczące ochrony wód informować będą mieszkańców Gminy o:

- 1) postępie robót przy kanalizacji gminy oraz problemach z tym związanych,
- 2) wpływie intensywnego nawożenia gruntów ornych na jakość wód **(zadanie 9.1.3.1.)**

Artykuły poruszające tematykę gospodarki odpadami:

- 1) propagować będą tworzenie przydomowych kompostowników **(zadanie 1.4.1.1.)**
- 2) informować będą jak należy prawidłowo kompostować odpady zielone i kuchenne **(zadanie 1.4.1.2)**
- 3) informować będą o pracy Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych - GPZON **(zadanie 5.4.1.1.)**
- 4) informować będą o celowości wyłączenia odpadów zielonych ze strumienia odpadów powstałych na cmentarzach **(zadanie 1.4.1.3)**

6.3. przedsięwzięcia inwestycyjne

Realizacja zadań inwestycyjnych w zakresie kanalizacji sanitarnej przewidziane są na lata 2004 – 2008 (**zadanie 1.3.1.1.**).

Wydatki związane z gospodarką odpadami planowane są w roku 2007. Sfinansowane zostaną wówczas następujące przedsięwzięcia:

- 1) zakończenie rekultywacji zamkniętego wysypiska odpadów komunalnych w Godowie (**zadanie 2.5.1.1.**)
- 2) utworzenie w Godowie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych – GPZON (**zadanie 5.4.1.1.**)

Poniższe zestawienie prezentuje poziom nakładów inwestycyjnych przewidzianych w okresie realizacji planu krótkoterminowego.

tabela 6 - 37

zadanie	specyfikacja wydatków	kwota netto (tys. zł)
	OCHRONA WÓD	
1.3.1.1.	Kanalizacja sanitarna	10.295.700
	OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	
2.5.1.1.	Rekultywacja składowiska	40,00
	1. nawiezenie ziemi	20,00
	2. plantowanie ziemi	10,00
	3. posianie trawy	5,00
	4. posadzenie drzew	5,00
	GOSPODARKA ODPADAMI	
5.4.1.1.	Gminny Punkt Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON)	70,00
	1. wykonanie wiaty	20,00
	2. wykonanie pomieszczenia socjalnego wewnątrz wiaty	5,00
	3. ogrodzenie terenu	15,00
	5. utwardzenie placu	10,00
	6. oświetlenie placu	5,00
	7. zakup pojemników na odpady niebezpieczne	10,00
	8. zakup wagi	5,00
	RAZEM WYDATKI INWESTYCYJNE	10.405.700

6.4. źródła finansowania

O pomoc w sfinansowaniu inwestycji Gmina Godów wystąpi do ARiMR. Połowa nakładów inwestycyjnych tj. około 5.202 tys. zł zostanie zwrócona po zrealizowaniu zadań, czyli w roku 2008. Przystępując jednak do realizacji inwestycji Gmina musi dysponować środkami finansowymi w wysokości około 12.560 tys. zł.

W budżecie Gminy Godów na 2004 rok przyjęto już, oprócz inwestycji proekologicznych:

- 1) budowę sali gimnastycznej w Gołkowicach – planowany koniec inwestycji 2005 rok,

- 2) budowę sali gimnastycznej w Godowie – planowany koniec inwestycji w 2006 roku,

Planowane nakłady inwestycyjne, związane z wymienionymi zadaniami, w latach 2004 – 2008 przedstawia poniższa tabela.

tabela 6 - 38

	2004	2005	2006	2007
sala gimnastyczna w Gołkowicach	500.000	1.075.000	0	0
sala gimnastyczna w Godowie	50.000	500.000	1.125.000	0
kanalizacja	275.700	3.340.000	3.340.000	3.342.300
gospodarka odpadami	0	0	0	110.000
razem	825.700	4.915.000	4.465.000	3.717.300

Projekt planu finansowego na lata 2004 – 2007 przedstawia się następująco

tabela 8- 39

Lp.	wyszczególnienie	2003	2004	2005	2006	2007
I.	DOCHODY	14 098 385	14 701 916	15 142 973	15 597 263	16 065 181
II.	PRZYCHODY	0	1 100 000	3 800 000	5 000 000	3 900 000
1.	<i>kredyty zaciągnięte</i>	0	0	0	0	0
2.	<i>pożyczki zaciągnięte</i>	0	1 100 000	3 800 000	5 000 000	3 900 000
3.	<i>pożyczki planowane</i>	0	0	0	0	0
4.	<i>inne źródła</i>	0	0	0	0	0
III.	RAZEM (I+II)	14 098 385	15 801 916	18 942 973	20 597 263	19 965 181
IV.	WYDATKI (1+2)	14 098 385	15 875 069	20 489 983	20 127 093	19 441 713
1.	<i>wydatki bieżące</i>	14 098 385	15 049 369	15 574 983	15 662 093	15 726 713
1.1.	<i>koszty obsługi długu istniejącego</i>	0	0	0	0	0
1.2.	<i>koszty obsługi planowanej pożyczki</i>	0	88 000	464 000	400 000	312 000
1.3.	<i>koszty działalności</i>	14 098 385	14 961 369	15 110 983	15 262 093	15 414 713
2.	wydatki majątkowe	0	825 700	4 915 000	4 465 000	3 715 000
V.	ROZCHODY	0	0	500 000	500 000	600 000
1.	<i>splata kredytów zaciągniętych</i>	0	0	500 000	500 000	600 000
2.	<i>splata pożyczek zaciągniętych</i>	0	0	0	0	0
3.	<i>splata planowanej pożyczki</i>	0	0	0	0	0
VI.	RAZEM (IV+V)	14 098 385	15 875 069	20 989 983	20 627 093	20 041 713
VII.	łączna kwota przypadająca do spłaty pożyczek i kredytów wraz z odsetkami (V+IV.1.1.+IV.1.2.)	0	88 000	964 000	900 000	912 000
VIII.	wskaźnik obciążenia budżetu z tytułu przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat pożyczek wraz z odsetkami (max 15 %)	0,00	0,60	6,37	5,77	5,68
IX.	łączna kwota zadłużenia gminy na koniec każdego roku budżetowego	0	73 153	47 009	29 830	76 533
X.	wskaźnik zadłużenia gminy na 31.12. (max. 60 %)	0,00	0,50	0,31	0,19	0,48

Z przedstawionych wyżej wyliczeń wynika, że wskaźnik obciążenia budżetu z tytułu spłaty raty pożyczki w 2007 roku nie powinien przekroczyć 6 %, przy dopuszczalnym poziomie 15 %.

6.5. monitoring

Monitoring powietrza, wód oraz hałasu prowadzony będzie przez WIOŚ w Katowicach oraz WSSE w Wodzisławiu Śląskim. Porównania wyników pomiarów w najbliższych latach powinny potwierdzić skuteczność realizacji przyjętych przez gminę zadań.

Przyjmowane przez operatora obsługującego Gminę Godów oraz PZON odpady muszą być ewidencjonowane zgodnie z obowiązującymi przepisami. Uzyskane będą wówczas informacje na temat:

- 1) poziomów odzysku surowców wtórnych, w tym odpadów wielkogabarytowych i budowlanych,
- 2) poziomu odzysku odpadów niebezpiecznych,
- 3) stopnia zbieżności wielkości planowanych z rzeczywistymi.

Ponadto operator obsługujący Gminę Godów przedkładać będzie Wójtowi, przynajmniej jeden raz w roku, informację na temat liczby podpisanych umów o odbiór odpadów z ich wytwórcami (właścicielami nieruchomości, podmiotami gospodarczymi). Na tej podstawie Urząd Gminy będzie mógł stosować sankcje karne w stosunku do wytwórców, którzy nie podporządkują się uchwale Rady Gminy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminie Godów.

Miarą skuteczności systemu zbiórki odpadów komunalnych będzie jednak ilość i rozmiar dzikich wysypisk na terenie gminy oraz wielkość nakładów finansowych ponoszonych na ich likwidację. Odpowiedzialni za gospodarkę odpadami pracownicy Urzędu będą musieli dokonywać, przynajmniej jeden raz na kwartał, kontroli terenów w których pojawiały się dzikie wysypiska.

7. Długoterminowy program strategiczny na lata 2004 – 2011

7.1. działania organizacyjno – edukacyjne

Plan długoterminowy jest kontynuacją procesów zapoczątkowanych w latach 2004 – 2007.

Zadania przyjęte do realizacji w planie krótkoterminowym, których terminy realizacji, z przyczyn niezależnych od samorządu zostaną przesunięte w czasie będą musiały być wykonane z opóźnieniem.

Realizacja zadań edukacyjnych, aby była skuteczna musi z uwagi na swój charakter być cyklicznie ponawiana.

7.2. przedsięwzięcia inwestycyjne

W roku 2008 planuje się zakończenie sieci kanalizacji sanitarnej. W następnej kolejności należy zająć się wymianą kotłów c.o. z węglowych na gazowe lub olejowe w budynkach będących własnością Gminy (**zadanie 1.1.1.1**).

Przewidzieć należy również budowę sieci kanalizacji deszczowej z głównych dróg we wszystkich miejscowościach Gminy Godów oraz instalacje do podczyszczenia ścieków deszczowych przez ich zrzutem do odbiornika (**zadanie 6.3.1.1**).

7.3. projekcja kosztów

Koszty związane z działalnością Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON) wyniosą rocznie około 40 tys. zł. Zestawienie przewidywanych pozycji kosztów przedstawia poniższa tabela.

tabela 7 - 40

Lp.	pozycje kosztów	razem koszty
1.	materiały	2 200
3.	energia	6 000
4.	wynagrodzenia brutto	9 600
5.	narzuty na wynagrodzenia	2 300
6.	usługi obce	7 000
7.	amortyzacja	10 000
8.	pozostałe koszty	3 600
	razem koszty	40 700

Koszty związane z unieszkodliwieniem odpadów niebezpiecznych wynieść mogą W 2015 roku około 213 tys. zł. Ich wielkość ustalono przyjmując uśrednioną stawkę (7.000 zł/Mg), jaką pobierają podmioty specjalizujące się w unieszkodliwianiu odpadów niebezpiecznych.

tabela 7 - 41

	2004	2006	2010	2015
Koszt unieszkodliwienia odpadów niebezpiecznych (zł)	0	0	115.000	213.000

Z tytułu selektywnej zbiórki zużytych baterii małogabarytowych oraz lamp wyładowczych Gmina Godów otrzymywać będzie z Wojewódzkiego Funduszu środki finansowe pochodzące z opłat produktowych. Ich wielkość uzależniona będzie od zasobności Funduszu⁵ oraz od poziomu odzysku w Gminie wymienionych odpadów. Przyjmując, że rozwój selektywnej zbiórki odpadów niebezpiecznych będzie zgodny z planem, wpływy z tego tytułu powinny wynosić:

⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2001 r. w sprawie rocznych poziomów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych i użytkowych (Dz.U. Nr 69/2001 poz. 719)

tabela 7 - 42

	2004	2006	2010	2015
Środki finansowe pochodzące z opłat produktowych (zł)	200	2.000	12.000	16.000

Reasumując, Gmina Godów chcąc sprostać wymaganiom w zakresie ochrony środowiska będzie musiała przewidzieć w budżecie następujące kwoty:

tabela 7 - 43

	2004	2006	2010	2015
Niedobór środków obrotowych związany gospodarką odpadami niebezpiecznymi (zł)	0	28.600	143.700	237.700

W przyszłości opłaty stosowane przez operatorów za odbiór odpadów komunalnych mogą ulec wzrostowi. Nie oznacza to jednak wcale, że wzrosną jednostkowe (indywidualne) koszty odbioru odpadów ponoszone przez wytwórców. Im większy wysiłek włożą mieszkańcy Gminy Godów w selektywną zbiórkę odpadów, tym mniejsze poniosą koszty. Jeżeli z odpadów kierowanych do kubła wyeliminują:

- a) popiół, gromadząc go we wcześniej przygotowanej skrzyni, a wiosną przewiozą na rekultywowane składowisko w Godowie,
- b) odpady zielone przeznaczając je do kompostowania w przydomowym kompostowniku,
- c) odpady kuchenne kierując je do kompostowania,
- d) opakowania szklane, z tworzyw sztucznych, metali zbierając je w odpowiednich workach na surowce wtórne,

to ze strumienia wytwarzanych odpadów wyłączą około 50 % masy wypełniającej obecnie kubel. Usługa wywozu nie musi być wówczas wykonywana tak często jak ma to miejsce obecnie.

Ewentualny wzrost opłat za usługę odbioru i wywozu odpadów podyktowany jest koniecznością urealnienia opłat za przyjęcie odpadów na składowiska. Obecnie opłaty pobierane przez zarządy wysypisk komunalnych wahają się w granicach od 30 do 170 zł za Mg. Fakt stosowania tak zróżnicowanych opłat świadczy o nieuporządkowanej polityce w tym zakresie.

W przyszłości ceny deponowania odpadów wzrosną. Zbliżą się do poziomu maksymalnego. Składowiska odpadów komunalnych zaczynają bowiem gwałtownie tracić wolną przestrzeń składowania. Potrzebne są więc środki finansowe na rozbudowę wysypisk i rekultywację starych złóż odpadów. Stare wysypiska wymagają ponadto monitoringu (kontrola wód podziemnych i powierzchniowych) oraz zabezpieczeń przed negatywnym wpływem odcieków na środowisko.

8. Analiza oddziaływania na środowisko

Objęcie siecią kanalizacji sanitarnej wszystkich gospodarstw domowych w Gminie Godów wpłynie w sposób istotny na jakość wód Piotrówki, Szotkówki oraz Leśniówki.

Ustanowienie stref ochronnych wzdłuż rzek przepływających przez Gminę Godów, a przede wszystkim wzdłuż Olzy, pozwoli na odbudowę bogatej niegdyś w tym rejonie flory i fauny.

Zakończenie rekultywacji starego wysypiska zlikwiduje źródło zagrożenia zdrowia okolicznych mieszkańców.

Zintegrowany system gospodarki odpadami w Gminie Godów powinien zapewnić przede wszystkim likwidację strumienia zanieczyszczeń uwalnianych z odpadów składowanych nielegalnie na „dzikich wysypiskach” a także rozpraszanych na terenach leśnych, w otoczeniu dróg czy w wodach powierzchniowych. W strumieniu kierowanym na „dzikie wysypiska” znajdują się obecnie również odpady niebezpieczne, które dzięki utworzeniu GPZON zostaną wydzielone i poddane unieszkodliwieniu w przystosowanych do tego celu instalacjach.

Ponadto system powinien przyczynić się do zwiększenia masy kompostowanych odpadów organicznych z 388 Mg (2002 r.) do około 435 Mg (2015 r.).

System zapewnić powinien również ograniczenie strumienia odpadów komunalnych kierowanych na składowiska. W Planie zakłada się zmniejszenie udziału odpadów deponowanych na składowisku w odpadach ogółem z 78,36 % do 66,52 %. Powszechnie wiadomo, że stanowią one zagrożenie dla czystości wód poprzez odcieki oraz czystości powietrza poprzez emisje biogazów powstałych w procesie rozkładania się odpadów organicznych.

Planowany system spowodować powinien również wzrost odzysku surowców wtórnych, które będzie można ponownie użyć, oszczędzając tym samym zasoby środowiska. Zakłada się wzrost poziomu odzysku z 3,99 % (2002 r.) do 19,86 % (2015 r.) ogółem wytworzonych odpadów komunalnych

Skuteczność systemu będzie w przyszłości mierzona:

- 1) ilością usuwanych odpadów, nielegalnie porzucanych,
- 2) wielkością nakładów finansowych ponoszonych na likwidację dzikich wysypisk,
- 3) masą kierowanych odpadów na składowiska,
- 4) poziomem odzysku surowców wtórnych.

W podsumowaniu można stwierdzić, że wszelkie przewidziane w planie działania są przyjazne dla środowiska i sprzyjają poprawie jego jakości a także zmniejszą powodowaną przez odpady uciążliwość dla mieszkańców Gminy.

SPIS TABEL

2 – 1	liczba mieszkańców w sołectwach	4
2 – 2	liczba budynków mieszkalnych w sołectwach	5
2 – 3	liczba gospodarstw domowych w sołectwach	5
2 – 4	sposób zagospodarowania gruntów	6
2 – 5	rodzaj upraw	6
2 – 6	zwierzęta w gospodarstwach rolnych	7
2 – 7	liczba osób fizycznych prowadzących działalność pozarolniczą	7
2 – 8	placówki szkolne	8
3 – 9	kryterium oceny stężenia powietrza	11
3 – 10	oceny cząstkowe zanieczyszczenia powietrza	12
3 – 11	ocena stężeń substancji szkodliwych dla roślin	12
3 – 12	wielkość opadu pyłu dla Łazisk	13
3 – 13	wielkość opadu pyłu dla Gołkowic	13
3 – 14	wielkość rocznej emisji gazów i pyłów ze źródeł ciepła zlokalizowanych na terenie Gminy Godów	15
3 – 15	jakość wód przepływających przez teren Gminy Godów	18
3 – 16	zbiorniki wodne pochodzenia antropogenicznego	18
3 – 17	wyposażenie mieszkań w urządzenia wodociągowe i kanalizacyjne	19
3 – 18	zużycie wody z wodociągu	19
3 – 19	ilość oczyszczonych ścieków odprowadzanych do Piotrówki	21
3 – 20	masa wytworzonych osadów ściekowych	22
3 – 21	rozdział strumieni odpadów na gospodarstwa domowe, podmioty gospodarcze i instytucje publiczne	23
3 – 22	zestawienie liczby podpisanych umów z gospodarstwami domowymi o odbiór odpadów komunalnych	24
3 – 23	zestawienie liczby podpisanych umów z podmiotami gospodarczymi	25
3 – 24	ilość zbieranych surowców wtórnych	26
3 – 25	schemat prawdopodobnego przepływu odpadów komunalnych wytworzonych przez mieszkańców Gminy Godów w 2002 roku	26
3 – 26	dochody i wydatki Gminy Godów związane z gospodarką komunalną	27
3 – 27	zestawienie powierzchni dachów pokrytych eternitem	29
3 – 28	zestawienie pojazdów i przyczep	29
3 – 29	struktura klas gleb w Gminie Godów	30
3 – 30	zestawienie pomników przyrody	31
4 – 31	prognoza demograficzna dla Gminy Godów na lata 2006 – 2015	37
4 – 32	prognoza kształtowania się masy odpadów komunalnych w Gminie Godów w latach 2006 – 2015	38
6 – 33	zestawienie projektowanego wyposażenia GPZON	45
6 – 34	planowany schemat przepływu odpadów komunalnych oraz prognozowana wielkość strumieni odpadów w 2015 roku	46
6 – 35	zestawienie łącznych planowanych wydatków inwestycyjnych	49

6 – 36	zestawienie planowanych wydatków inwestycyjnych w latach 2004 – 2007	50
6 – 37	projekt planu finansowego na lata 2004 – 2007	50
7 – 38	projekcja rocznych kosztów działalności GPZON	52
7 – 39	projekcja kosztów unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych w latach 2010 - 2015	52
7 – 40	projekcja wpływu środków pochodzących z opłat produktowych w latach 2006 – 2015	52
7 – 41	niedobór środków finansowych w związku z gospodarką odpadami niebezpiecznymi	53